

Pedagogisch Didactische Getuigschrift - PDG

Bijlagen studiewijzer
Najaar 2024

Inhoudsopgave

Bijlage A De zes taken van de mbo docent	3
Bijlage B Checklist 6 taken mbo docent	19
Bijlage C-I Bronnen gekoppeld aan de modules	31
Bijlage C-II Bronnen gekoppeld aan de 6 taken van de mbo docent	36
Bijlage D Beoordelingsformulier 6 taken van de mbo docent-portfolio	38
Bijlage E verkenningfase	48
Bijlage F Nulmeting, (tussentijdse) voortgang en afronding ten opzichte van de 6 taken van de mbo docent	57
Bijlage G-I Beoordelingsformulier Methodisch onderzoeksvaardigheden zichtbaar maken	69
Bijlage G-II Beoordelingsformulier praktijkonderzoek in de school	71
Bijlage G-III Beoordeling Didactisch Ontwerponderzoek	75
Bijlage G-IV Beoordelingsformulier Participatief Actieonderzoek	79
Bijlage H Beoordelingsformulier eindproduct	82
Bijlage I Beoordelingsformulier professionele einddialoog	84
Bijlage J Aandachtspunten voor het samenstellen van je portfolio	85
Bijlage K Overeenkomst Werkplekleren PDG	88

Bijlage A De zes taken van de mbo docent

Inclusief vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische kennis en kunde

Kaders PDG

In diverse kaders die voor de PDG-gelden, staat beschreven waaraan een mbo-docent moet voldoen. In de PDG-opleiding die de NHL Stenden Hogeschool in samenwerking met diverse noordelijke mbo-instellingen verzorgd, zijn deze kaders samengevat in de beoordelingscriteria PDG. Deze beoordelingscriteria worden in deze bijlage beschreven, waarbij de bekwaamheidseisen van de onderwijscoöperatie (ingangsdatum 1-8-2017) en de 6 taken uit het kwalificatiedossier van de docent als leidraad worden genomen. Deze bekwaamheidseisen met de bijbehorende beoordelingscriteria worden schematisch weergegeven in: bijlage B als checklist, bijlage D als beoordelingsformulier en bijlage F als O-meting op de 6 taken. In bijlage C worden de beoordelingscriteria gekoppeld aan de verplichte literatuur.

De zes taken van de mbo docent

De definities van de bekwaamheidseisen komen uit het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel. Sinds 1 augustus 2017 gelden wettelijke bekwaamheidseisen in het onderwijs. Ze beschrijven wat leraren minimaal moeten weten en kunnen. [Bekwaamheidseisen-leraren](#)
De zes taken van de leraar staan beschreven op de site van de MBO-Raad. [Kwalificatiedossier-mbo-docent](#)

In dit kwalificatiedossier worden zes taken onderscheiden :

1. De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft.
2. De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma.
3. De docent voert een onderwijsprogramma uit.
4. De docent begeleidt de studenten tijdens de leerloopbaan.
5. De docent is actief betrokken bij de beroepspraktijkvorming.
6. De docent construeert, hanteert en evalueert beoordelingsinstrumenten.

De bekwaamheidseisen vragen van de hedendaagse docent om vakinhoudelijk, vakdidactisch en pedagogisch bekwaam te zijn. Naast kennis en vaardigheden vraagt dit ook om attitudes.

Een nadere uitwerking van de taken van de mbo docent in kennis, vaardigheden en attitude vind je hieronder.

Taak 1 De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft

Hij laat dit als volgt zien:

- 1.1 De docent draagt bij aan de onderwijsontwikkeling, innovatie en kwaliteitszorg vanuit een onderzoekende houding.

Resultaat:

- De docent denkt als teamlid mee hoe instellingsbeleid, wettelijke kaders en actuele vak- en beroepsinhoudelijke ontwikkelingen kunnen worden vertaald naar het onderwijs (= professionele ruimte van de docent).

- 1.2 De docent is zich bewust van zijn eigen beperkingen, werkt planmatig aan zijn eigen vakinhoudelijke ontwikkeling in relatie tot het beroepenveld en in afstemming tot het team.

Resultaat:

- De docent maakt jaarlijks concrete afspraken met zijn leidinggevende over zijn persoonlijke ontwikkeling, in afstemming met het teamontwikkelingsplan, voert die afspraken uit, checkt en stelt bij (PDCA).
- De docent maakt keuzes op basis van reflectie op en (systematisch) onderzoek naar eigen handelen en in afstemming in het team.
- De docent staat open voor andere ideeën en werkwijzen en probeert die van tijd tot tijd uit.
- De docent houdt zijn ontwikkeling, leerrendement, bij in een bekwaamheidsdossier volgens de richtlijnen van de school.

- 1.3 De docent houdt de ontwikkelingen rondom taal en rekenen bij in de context van het beroep.

Resultaat:

- De docent maakt de ontwikkelingen op taal- en rekengebied in een of meerdere beroepsproducten zichtbaar, bijvoorbeeld door een toets te maken waarin rekening gehouden wordt met het taal- en rekenniveau van de student (2f/3f).

- 1.4 De docent werkt samen met andere docenten in opleiding (intervisie).

Resultaat:

- De docent ontvangt en geeft feedback en forward van en aan leraren in opleiding rekening houdend met het ontwikkelingsplan en de taken van de leraar.
- De docent in opleiding maakt zijn eigen leren zichtbaar in verbinding met anderen, door het samen verzorgen van een workshop voor of in het werkveld.

- 1.5 De docent werkt samen met onderwijsondersteuners, zoals instructeurs en onderwijsassistenten, op basis van het onderwijsprogramma en neemt verantwoordelijkheid voor het leerproces.

Resultaat:

- De docent is (mede) verantwoordelijk voor een duidelijke taaktoedeling aan een instructeur of ondersteuner en is eindverantwoordelijk voor het onderwijs.
- De docent werkt samen met onderwijsondersteuners vanuit kwaliteitscriteria en wettelijke kaders.

Hierin laat hij zien dat hij kennis en kunde van de taak heeft door:

Vakinhoudelijk:

- de voor het mbo relevante wet- en regelgeving te kennen, met name over de uitvoering van zijn werk als mbo-docent (kwalificatiedossiers, WEB en aanvullende regelgeving en het Professioneel Statuut);
- de actuele maatschappelijke ontwikkelingen rond het mbo te volgen;
- de beroepsidentiteit van de mbo-docent te kennen en te weten hoe hij zich verder wil professionaliseren (kan zijn eigen leervragen formuleren en zijn leerresultaat aantonen);
- doelstellings-, contracterings-, functionerings-, pop- en beoordelingsgesprekken te voeren
- om de inhoud van eigen taakuitvoering en de professionele ontwikkeling mee te bepalen;
- een relevant netwerk in het beroepenveld op te bouwen en te onderhouden om zijn
- beroepskennis op peil te houden;
- binnen zijn school en team een relevant netwerk op te bouwen en te onderhouden gericht op samenwerking, afstemming en leren van elkaar;
- vanuit zijn opdracht een bijdrage te leveren aan kwaliteitsbewustzijn en kwaliteitsverbetering in het team (PDCA) of ander kwaliteitssysteem passend bij het onderwijs;
- vernieuwingen in zijn onderwijs te initiëren en daarin ondernemerschap tonen.

Vakdidactisch:

- de ontwikkelingen en innovaties in het werkveld van de deelnemers bij te houden en die ook vertalen naar zijn eigen beroepsinhoudelijke ontwikkeling;
- op de hoogte te zijn van de diverse vormen van formeel en informeel leren, theoretisch leren en leren vanuit de praktijk; hij kent zijn voorkeuren daarbinnen;
- de methodieken om met en van collega's te leren binnen en buiten de school te beheersen;
- de methodieken te beheersen om samen met nieuwe collega's te systematisch te leren.
- de diverse vormen van (co)coaching, super- en intervisie te hanteren;
- feedback te geven en te ontvangen over de eigen professionele ontwikkeling en die van anderen;
- te werken met digitale portfolio-ontwikkeling inclusief beoordelingscriteria;
- methodieken te hanteren om te leren van zijn eigen ervaringen vanuit een onderzoekende houding;
- een bijdrage te leveren aan de teamontwikkeling en effectief overleggen;
- bijdragen aan pedagogisch-didactische evaluaties in zijn school en deze in afstemming met zijn collega's gebruiken bij de onderwijsontwikkeling in zijn school.

Pedagogisch:

- zich theoretisch en praktisch te hebben verdiept in de pedagogiek van het type onderwijs en het deel van het curriculum waarin hij werkzaam is;
- het pedagogisch handelen kan afstemmen met anderen die vanuit hun professionele verantwoordelijkheid bij de leerling betrokken zijn, zoals begeleiders van het leren op de werkplek en (indien de leerling nog niet volwassen is) ouders.;
- vernieuwingen in zijn onderwijs te initiëren en daarin ondernemerschap tonen;
- groepsprocessen kan sturen en begeleiden;
- in staat te zijn tot kritische reflectie op zichzelf in de pedagogische relatie.

Taak 2 De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma

Hij laat dit als volgt zien:

2.1 De docent ontwikkelt (een onderdeel van) het onderwijsprogramma, op basis van de wettelijke kaders, in samenspraak met het onderwijsteam en binnen de beleidskaders van de school.

Resultaat:

- Een vanuit de wettelijke kaders vormgegeven onderwijsprogramma met leerinhouden, gerelateerd aan de eindkwalificaties.
- Een onderwijsprogramma waarin de onderwijsvisie van de school herkenbaar is uitgewerkt.
- Een door het team gedragen onderwijsprogramma, waarin zichtbaar is wie wat doet, wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe onderlinge afstemming plaatsvindt.
- Een onderwijsprogramma, waarin ruimte is voor actualisering aan de hand van ontwikkelingen in het beroepenveld.
- Een programma met structurele aandacht voor en gekoppeld aan de ontwikkeling van beroeps-, loopbaan- en burgerschapscompetenties.
- Een programma, waarin vakonderwijs, vakgericht taal- en rekenonderwijs, en/of moderne vreemde talen in het programma op zo'n manier verwerkt zijn, dat er een natuurlijke eenheid ontstaat in het beroepsgericht opleiden.

2.2 De docent ontwerpt vanuit zijn individuele opdracht, in afstemming met het team, leerarrangementen vanuit het beroepsprofiel van de toekomstige beroepsbeoefenaar in een daartoe passende (krachtige, beroeps-contextrijke) leeromgeving en daarbij actuele kennis en ervaring uit de hele breedte van het werkveld gebruikt en beschrijft de daarbij benodigde algemene kennis.

Resultaat:

- Leerarrangementen in het perspectief van het beroepsprofiel van de toekomstige beroepsbeoefenaar.
- Leerarrangementen waarin theorie en praktijk met elkaar verbonden worden (theoretische leren en werkpleklernen).
- Leeractiviteiten (lessen, trainingen, workshops) waarbij de studenten:
 - theoretische concepten in concrete taken toepassen;
 - specifieke (beroeps)ervaringen koppelen aan theoretische concepten;
 - kennis, vaardigheden en attitudes aan beroepstaken verbinden;
 - een relatie leren zien tussen het detail en het grotere geheel.

2.3 De docent stelt het ontwikkelde programma van tijd tot tijd bij, op basis van de gestelde doelen, feedbackinstrumenten, ervaringen en resultaten.

Resultaat:

- Een onderwijsprogramma dat structureel is ingebed in een PDCA-cyclus of ander kwaliteitssysteem om de effectiviteit van het onderwijs in kaart te brengen en om desgewenst (didactische) keuzes te heroverwegen ter verbetering van de leeropbrengst van de studenten.

2.4 De docent beschikt over de digitale vaardigheden om ICT in het onderwijs effectief te kunnen inzetten in lessituaties én in de onderwijsorganisatie.

Resultaat:

- Digitale leerarrangementen waarbij gemaakte keuzes onderbouwd zijn.
- Leeractiviteiten waarbij studenten digitale veiligheid ervaren.
- Leeractiviteiten die ertoe leiden dat studenten creatief, kritisch en bewust leren omgaan met de mogelijkheden van internet en sociale media ten behoeve van het eigen leren.
- Vaardigheden waarmee studenten doelgericht en systematisch omgaan met informatie (informatieprobleem formuleren, zoekstrategieën, verwerven en selecteren, verwerken en presenteren van informatie, evalueren en beoordelen).

Hierin laat hij zien dat hij kennis en kunde van de taak heeft door:

Vakinhoudelijk:

- de wettelijke kaders waarbinnen hij werkt, het instellingsbeleid en de teamafspraken te kennen;
- de gevraagde leerstof (kennis en vaardigheden) te beheersen en de theoretische en praktische achtergronden daarvan te kennen, met name gericht op de doelsituatie;
- actuele kennis van de beroepen waarvoor hij opleidt te hebben en verband te leggen tussen de leerstof en de desbetreffende kwalificatiedossiers;
- het onderwijsprogramma te actualiseren op basis van innovaties in het beroepenveld;
- samen met collega's de wettelijke kaders (het kwalificatiedossier) te vertalen naar een onderwijsprogramma, rekening houdend met het instellingsbeleid en de teamafspraken;
- de opbouw van het curriculum, de samenhang met andere programmaonderdelen en met wat bij collega's in het beroepenveld geleerd wordt te overzien;
- samen te werken met collega's in het team, zodat voor Studenten een samenhangend curriculum ontstaat;
- een netwerk van collega's uit het beroepenveld en in de beroepskolom in te zetten bij de (door)ontwikkeling van het onderwijsprogramma;
- specifieke taal- en rekenaspecten binnen het eigen vakgebied te identificeren;
- in overleg met collega's de didactiek voor beroeps gerelateerde taal- en rekenaspecten af te stemmen op de doelgroep;
- op hoofdlijnen de inhoud van de andere leereenheden binnen de opleiding te kennen;
- te weten hoe het onderwijsprogramma aansluit op vmbo en hbo (doorlopende leerlijnen);

Vakdidactisch:

- vertrouwd te zijn met de verschillende onderwijs- en leertheorieën en deze te kunnen vertalen naar de praktijk; In de context van het beroepsgerichte onderwijs houdt dit onder andere in dat hij zich verdiept in de theoretische en praktische aspecten van leren op de werkplek.
- Doelen kunnen stellen, leerstof kunnen selecteren en ordenen, verschillende methodes kennen (onder meer methodes ten behoeve van beroepsgericht onderwijs) en criteria waarmee hij de bruikbaarheid van de methodes voor zijn leerlingen kan vaststellen. Hij kent verschillende manieren om binnen een methode te differentiëren en recht te doen aan verschillen tussen leerlingen. Hij kan de methode aanvullen en verrijken.
- te weten hoe een leerplan in elkaar zit en de criteria te kennen waaraan een goed leerplan moet voldoen (onder meer in het kader van beroepsgericht onderwijs).
- verschillende didactische leer- en werkvormen te kennen (onder meer ten behoeve van het beroepsgerichte onderwijs) en de psychologische achtergrond daarvan. Hij kent criteria waarmee de bruikbaarheid daarvan voor zijn leerlingen kan worden vastgesteld
- een op de doelgroep afgestemd gevarieerd onderwijsprogramma samen te stellen, bestaande uit individueel onderwijs en groepsactiviteiten, lessen binnen en buiten de school, theorie en werkplekleren;
- te weten dat studenten de leerstof verschillend kunnen interpreteren en het onderwijs hierop af te stemmen;
- maatwerk te leveren op studentniveau voor inhoud en begeleidingsvorm;
- de studenten duidelijk te maken wat de relevantie is van de leerstof voor de beroepspraktijk;
- vraagstukken en innovaties uit de regio te vertalen naar uitvoerbare projecten voor individuele of groepen studenten;
- in specifieke situaties door te verwijzen naar specialisten (bijvoorbeeld taal en rekenen, passend onderwijs);
- op de hoogte te zijn van de belangrijkste literatuur rond loopbaanbegeleiding en deze kennis systematisch toe te passen, in aansluiting op de instellingsvisie;
- op de hoogte te zijn van de belangrijkste theorieën rond begeleiding (modelling, guiding, scaffolding, coaching, monitoring);
- digitale leermiddelen in te zetten om de kwaliteit van het onderwijsprogramma te verbeteren, aansluitend op de leerstijlen van studenten;
- de mogelijkheden en beperkingen van digitale leermiddelen te kennen;
- de inhoud en de didactische aanpak van zijn onderwijs uitleggen en verantwoorden;
- kritisch reflecteren op zijn eigen pedagogisch-didactisch handelen.

Pedagogisch:

- kennis te hebben van ontwikkelingstheorieën en de gedragswetenschappelijke theorie die voor zijn onderwijspraktijk relevant zijn (bijvoorbeeld elementen uit de sociale psychologie en de communicatietheorie) en die te kunnen betrekken op zijn pedagogisch handelen. In de context van het beroepsgerichte onderwijs houdt dit onder andere in dat de docent zich verdiept in de theoretische en praktische aspecten van het leren functioneren in een beroep en de ontwikkeling van beroepsidentiteit;
- kennis te hebben van agogische en pedagogische theorieën en methodieken, die voor zijn onderwijspraktijk relevant zijn en die te kunnen betrekken op zijn pedagogisch handelen.

Taak 3 De docent voert een onderwijsprogramma uit

Hij laat dit als volgt zien:

- 3.1 De docent benut de beroepspraktijkervaringen als leerervaringen en verbindt deze aan kennis, vaardigheden en houdingen die in schoolse situaties worden geleerd. De docent stimuleert dat de student deze kennis, vaardigheden en houdingen toepast in de praktijk.

Resultaat:

- Een integrale onderwijspraktijk waarbij de vakken dienend zijn aan het beroep waarvoor wordt opgeleid, waarbij studenten voortdurend worden uitgenodigd hun beroepservaringen te verbinden met het leren in de school en het in school geleerde met de praktijk te verbinden.
- Een onderwijspraktijk, waarbij een integrale manier van begeleiding wordt gepraktiseerd: begeleiding naar een beroepsidentiteit die parallel loopt met persoonlijke begeleiding en begeleiding bij de (studie)loopbaan-stappen

- 3.2 De docent biedt het onderwijsprogramma op verschillende manieren aan (waaronder bijvoorbeeld afstandsleren of blended learning); zie hiervoor ook de kennisbasis ict.

Resultaat:

- Een uitvoeringspraktijk met mogelijkheden voor flexibilisering en maatwerk naar doel, doelgroep, werkstijlen, vorm en context.
- Een uitvoeringspraktijk waarin – afhankelijk van doel en doelgroep – een balans gevonden is tussen theoretisch, methodisch en praktisch leren, waarbij de hiervoor benodigde kennis expliciet is gemaakt.

- 3.3 De docent kiest – conform teamafspraken – werkvormen die passen bij doel, doelgroep, werkstijlen van studenten en context van de leeractiviteit.

Resultaat:

- Een uitvoeringspraktijk waarin de docent kan signaleren welke student een aangepaste aanpak nodig heeft, ondersteuning kan vragen of kan doorverwijzen naar specialisten.

- 3.4 De docent houdt rekening met verschillen tussen studenten en voorziet in een gerichte aanpak bij leerstoornissen of weet daarbij ondersteuning te vragen.

Resultaat:

- Een evenwichtig aanbod van verschillende leeractiviteiten (theorielessen, trainingen en workshops), met theoretische, praktische en integrale opdrachten.

- 3.5 De docent herkent de taal- en rekenaspecten in zijn onderwijs, kan deficiënties bij zijn studenten signaleren en zo nodig experts inschakelen.

Resultaat:

- De docent weet wat zijn collega taal of rekenen kan bijdragen en maakt daar efficiënt gebruik van.

- 3.6 De docent begeleidt de studenten bij het uitvoeren van de leeractiviteiten, op basis van team- en instellingsafspraken.

Resultaat:

- een onlosmakelijk met de onderwijsuitvoering verbonden set van resultaatgerichte begeleidingshandelingen, bestaande uit:

- observeren van studenten tijdens hun leeractiviteiten;
 - handelen en interventies afstemmen op het leerproces (leren leren, leren attribueren, leren reguleren) en leerresultaten van de studenten;
 - met de student registreren van de voortgang;
 - met collega's de voortgang en gewenste interventies en communicatie bespreken.
- Het leerproces evalueren om vast te stellen of het tot de gewenste resultaten leidt.

3.7 De docent evalueert de uitvoering van het programma en de effectiviteit van de ingezette activiteiten en begeleidingsvormen met de direct betrokkenen (in samenwerking met het team) en trekt daaruit lessen voor verbetering.

Resultaat:

- Een kwaliteitscyclus waarin leeractiviteiten worden geëvalueerd (ook door studenten) en bijgesteld. Richtinggevend bij de evaluatie zijn:
 - leerbaarheid;
 - verbetering van de leerresultaten;
 - relevantie voor de beroepspraktijk;
 - performance docenten.
- Een jaarlijkse evaluatie in relatie tot het instrumentarium voor kwaliteitszorg en rendementsgegevens. (Bijvoorbeeld inzicht in de voortijdig schoolverlaters).

Hierin laat hij zien dat hij kennis en kunde van de taak heeft door:

Vakinhoudelijk:

- een samenhangend geheel weet te maken van de diverse delen van het onderwijsprogramma (theorielessen, trainingen, workshops en integrale opdrachten), rekening houdend met verschillen tussen studenten en met taal- en rekenaspecten in de context van het beroep;
- de stof beheerst (kennis en vaardigheden) en de theoretische en praktische achtergronden daarvan te kennen, met name gericht op de (actuele) doelsituatie;
- een netwerk op te bouwen, gericht op een adequate en wat de beroepscontext betreft actuele onderwijspraktijk;
- actuele kennis van de beroepen waarvoor wordt opgeleid te hebben door de ontwikkelingen in het werkveld nauwlettend te volgen;
- de relevante literatuur rond de (digitale) didactiek van het beroepsonderwijs te kennen en die methodieken systematisch toe te passen, aansluitend bij de instellingsvisie;
- het leren in en van de authentieke beroepspraktijk concreet vorm te geven, rekening houdend met vragen uit en innovaties in land en regio;
- te werken vanuit een holistische benadering, vanuit de beroepspraktijk;
- aspecten van taal- en rekengericht vakonderwijs, beroepsgericht taal- en rekenonderwijs te identificeren en toe te passen;
- in authentieke (beroeps)situaties functioneel gebruik van taal en rekenen te herkennen en te bevorderen.

Vakdidactisch:

- zich theoretisch en praktisch te hebben verdiept in de vakdidactiek ten behoeve van het type onderwijs en het deel van het curriculum waarin hij werkzaam is. In de context van het beroepsgerichte onderwijs houdt dit in dat hij zich verdiept heeft in (digitale) didactiek ten behoeve van beroepsgericht onderwijs, de vormgeving en begeleiding van het leren op de werkplek en op de samenwerking met het beroepenveld en met praktijkbegeleiders bij het begeleiden van dit leren;
- de leerlingen met gerichte activiteiten de leerstof te laten verwerken, daarbij variatie aanbrengen en bij instructie en verwerking en een gerichte inzet van loopbaan oriëntatie en begeleiding, differentiëren naar niveau en kenmerken van zijn leerlingen;
- de leerstof aan zijn leerlingen begrijpelijk en aansprekend uit te leggen, voordoen hoe ermee gewerkt moet worden en daarbij inspelen op de taalbeheersing en taalontwikkeling van zijn leerlingen;
- samenhangende lessen uit te werken met passende werkvormen, materialen en media, afgestemd op het niveau en de kenmerken van zijn leerlingen. In de context van het beroepsgerichte onderwijs houdt dit in dat hij onderwijs kan vormgeven gericht op de beroepspraktijk;
- de leerdoelen af te stemmen op het programma van zijn teamgenoten om voor de studenten een samenhangend geheel te maken;
- uitvoering te geven aan proces- en taakgerichte begeleiding in verschillende leercontexten;
- een adequaat klassenmanagement realiseren en leiding en begeleiding geven aan groepen leerlingen buiten de context van klas of les;
- de studenten duidelijk kunnen maken wat de relevantie is van de leerstof voor de beroepspraktijk;
- te weten dat studenten de leerstof op verschillende manieren kunnen interpreteren en zijn onderwijs daarop af te kunnen stemmen;
- de theorie rond begeleiding (modelling, guiding, scaffolding, coaching, monitoring) te kennen.
- studenten te ondersteunen bij het integreren van kennis, vaardigheden en attitudes in het beroepsgericht handelen;
- bij te dragen aan taal- en rekenontwikkeling en aan de verwerving van taal- en rekenvaardigheid in beroepsgerichte situaties;
- verschillende soorten leren tot stand te brengen, zowel in een schoolse als in een niet-schoolse setting (werkplekleren);
- bij te dragen aan de inrichting van een competentiegerichte leeromgeving;
- ondernemend handelen bij studenten te stimuleren, zowel in de betekenis van intrapreneurship als entrepreneurship;
- een verscheidenheid aan vraag-, coachings- en gesprekstechnieken te hanteren (responsief reageren, vragend helpen);
- leerproblemen signaleren en indien nodig met hulp van collega's oplossingen zoeken of doorverwijzen;
- doelmatig gebruik te maken van beschikbare digitale leermaterialen en –middelen

Pedagogisch:

- vertrouwen te wekken bij zijn leerlingen en een veilig pedagogisch klimaat te scheppen;
- ruimte te scheppen voor leren, inclusief het maken van vergissingen en fouten;
- groepsprocessen te sturen en begeleiden;
- om te gaan met heterogene groepen, rekening houdend met verschillen in niveau, zelfbeeld, cultuur, belangstelling, leerstijl en voorkennis;
- oog te hebben voor de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen en daar recht aan te doen. In de context van het beroepsgerichte onderwijs gaat het hier ook om de begeleiding van de leerling bij het ontwikkelen van beroepsidentiteit;
- op de hoogte te zijn van (leer)stoornissen (dyslexie, ADHD) en van lichamelijke handicaps bij het leren, en het schoolbeleid hieromtrent te kennen;
- het zelfvertrouwen van leerlingen te stimuleren, hen aan te moedigen en te motiveren (onder meer in het kader van loopbaanoriëntatie en –begeleiding);
- zijn onderwijs en zijn pedagogische omgang met zijn leerlingen uit te leggen en te verantwoorden;
- samen te werken met collega's en samenwerkingspartners (intern en extern);
- planmatig te werken (product- en procesgericht);
- bij te dragen aan kwaliteitszorg en innovatie;
- in samenspraak met het team doelen te stellen in een kwaliteitscyclus;
- verschillende rollen in een team te vervullen;
- ondersteuning te vragen of door te verwijzen bij (een vermoeden van) (leer)stoornissen;
- administratieve taken (studievoortgang, verzuim) uit te voeren conform instellingsafspraken.

Taak 4 De docent begeleidt de studenten tijdens de leerbaan

Hij laat dit als volgt zien:

- 4.1 De docent begeleidt de student in de ontwikkeling van zijn beroepsidentiteit en loopbaancompetenties: wat wil ik, wat kan ik, wat doe ik en wat maak ik waar? De student leert zelf richting te geven aan zijn reflectie op kwaliteiten en motieven, werkexploratie, loopbaansturing en netwerken (ook in een vervolgopleiding).

Resultaat:

- Een met het team afgestemd doorlopend en samenhangend begeleidingsproces, waarin de student zich ontwikkelt tot een zelfsturend persoon, waarbij hij functioneert als burger en als (aspirant) werknemer. Hierbij werkt hij aan zijn beroepsprofiel, eventuele doorstroom naar het hoger onderwijs en het verwerven van loopbaancompetenties.

- 4.2 De docent ondersteunt de student en stimuleert bij het reflecteren op zijn studievoortgang, beroeps- en loopbaanvaardigheden en zijn beroepsidentiteit.

Resultaat:

- en met het team afgestemd begeleidingsproces met vaste gespreksmomenten, waarbij de student kritisch naar zichzelf leert kijken en zijn mogelijkheden leert kennen in directe relatie tot zijn (nabije) toekomst in onderwijs en/of werkveld.

4.3 De docent begeleidt de student in keuzes wat waar (school of praktijk) wanneer geleerd wordt (in afnemende sturing).

Resultaat:

- Een met het team afgestemd begeleidingsproces waarin de student stap-voor-stap de samenhang leert zien tussen wat hij waar kan leren.

4.4 De docent brengt met de student gedurende het leerproces de voortgang in beeld en onders teunt de student in het opbouwen van een portfolio.

Resultaat:

- Een met het team afgestemde systematiek voor het vastleggen van de studievoortgang. De student, de loopbaanbegeleider en examinatoren/assessoren kunnen deze systematiek gebruiken.

4.5 De docent onderhoudt contacten met alle functionarissen (binnen en buiten de school) die bij het leerproces van de student een rol spelen (inclusief netwerken).

Resultaat:

- Een systeem waarin de contacten met anderen worden vastgelegd: wie communiceert met wie over het leerproces van studenten en hoe wordt er teruggekoppeld?

4.6 De docent signaleert verzuim en andere factoren die de studievoortgang belemmeren en onderneemt zo nodig actie.

Resultaat:

- Een systeem waarin informatie over factoren die de studievoortgang belemmeren wordt vastgelegd. Het systeem kan ook gebruikt worden voor de verzuimregistratie.

Hierin laat hij zien dat hij kennis en kunde van de taak heeft door:

Vakinhoudelijk:

- de actuele literatuur/bronnen rond loopbaanbegeleiding te kennen en methodieken systematisch toe te passen, aansluitend bij de instellingsvisie;
- de opbouw van het onderwijsprogramma te kennen en studenten de samenhang in het programma duidelijk te kunnen maken;
- actuele kennis van de beroepen waarvoor wordt opgeleid te hebben;
- actuele theorieën over het ontwikkelen van zelfsturend leren te kennen;
- verschillende coachings- en gesprekstechnieken te hanteren en actief te luisteren:
 - samenvatten/parafraseren;
 - open en gesloten vragen stellen;
 - feedback geven en ontvangen;
 - confronteren en andere eenvoudige gespreksinterventies toepassen;
 - uitleggen, adviseren, informeren;
- zijn mening te geven, te oordelen, op te leggen;
- te werken met portfolio-ontwikkeling inclusief beoordelingscriteria.

Vakdidactisch:

- uitvoering te geven aan proces- en taakgerichte begeleiding in verschillende leercontexten;
- studenten met het stellen van de juiste vragen uit te dagen kritisch na te denken over opgedane ervaringen, en daarbij de zoektocht tot het ontdekken van talenten en ambities te stimuleren en te begeleiden;
- studenten te leren inzien wat de relevantie is van de leerstof voor de beroepspraktijk en de samenhang van de leerstof met de beroepspraktijk;
- advies vragen aan collega's of andere deskundigen; hij weet wanneer en hoe hij advies kan geven. (Hierbij kan de leraar gebruik maken van methodieken voor professionele consultatie en leren zoals supervisie en intervisie).

Pedagogisch:

- verwachtingen duidelijk te maken en eisen te stellen aan leerlingen;
- te weten dat studenten op verschillende manieren leren en kan zijn onderwijs daarop af te stemmen;
- zijn onderwijs en zijn pedagogische omgang met zijn leerlingen uit te leggen en te verantwoorden;
- oog te hebben voor de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen en daar recht aan te doen. In de context van het beroepsgerichte onderwijs gaat het hier ook om de begeleiding van de leerling bij het ontwikkelen van beroepsidentiteit;
- te weten hoe hij zicht kan krijgen op de leefwereld van zijn leerlingen en hun sociaal-culturele achtergrond. De docent weet hoe hij daarmee rekening kan houden in zijn onderwijs;
- het zelfvertrouwen van leerlingen te kunnen stimuleren, hen aan te moedigen en te motiveren (onder meer in het kader van loopbaanoriëntatie en –begeleiding);
- kennis te hebben van veelvoorkomende ontwikkelings- en gedragsproblemen en –stoornissen;
- ontwikkelings-, gedragsproblemen en -stoornissen te kunnen signaleren en indien nodig met hulp van collega's oplossingen te zoeken of door te verwijzen;
- samen te werken en af te stemmen in een heterogeen team;
- bewust verschillende rollen in een team te vervullen.

Taak 5 De docent is actief betrokken bij de beroepspraktijkvorming

Hij laat dit als volgt zien:

5.1 De docent bereidt met studenten de beroepspraktijkvorming voor.

Resultaat:

- Een met het team afgestemd onderwijsprogramma voor 'solliciteren', kennismaken met en gedragsregels in het leerbedrijf.
- De student is in grote lijnen op de hoogte van wat hij in het leerbedrijf kan leren, wat hij van zijn begeleider kan verwachten en hoe hij in het bedrijf zijn leerresultaten kan bijhouden.

5.2 De docent begeleidt studenten bij de beroepspraktijkvorming in en buiten de school.

Resultaat:

- Een bijdrage aan de praktijk van de beroepspraktijkvorming waarin helder is wat in en buiten school geleerd kan worden en hoe dit met het team en de praktijkopleider is afgestemd.
- Een bijdrage aan de praktijk van de beroepspraktijkvorming met opdrachten die op basis van actuele kennis van het beroepenveld ontworpen zijn. De opdrachten zijn afgestemd met het team en met de praktijkopleider. Hierbinnen kan specifieke aandacht zijn voor het functioneel gebruik van taal en rekenen in de context van het beroep.
- Een met de praktijkopleider afgestemde begeleiding (binnen teamafspraken).

5.3 De docent onderhoudt via praktijkbezoeken zijn kennis van het beroepenveld.

Resultaat:

- Een manier van werken waarbij docenten voortdurend de ontwikkelingen in het beroep volgen en waarbij zij inzichten met het team delen.

Hierin laat hij zien dat hij kennis en kunde van de taak heeft door:

Vakinhoudelijk:

- actuele kennis van de (ontwikkelingen in) beroepen waarvoor wordt opgeleid te hebben;
- de relevante literatuur over werkplekleren te kennen en deze methodieken systematisch toe te passen, aansluitend bij de visie van zijn school;
- vragen uit de regio en innovaties te matchen met leervragen van studenten;
- bij te dragen aan een werkbaar evenwicht tussen de belangen van de student, de school en het bedrijf.

Vakdidactisch:

- studenten te leren reflecteren op het opbouwen van regulatievaardigheden voor verder leren in opleiding of beroep;
- uitvoering te geven aan proces- en taakgerichte begeleiding in verschillende leercontexten;
- studenten te leren inzien wat de relevantie is van de leerstof voor de beroepspraktijk en de samenhang van de leerstof met de beroepspraktijk;
- verschillende coachings- en gesprekstechnieken in te zetten en actief te luisteren (samenvatten/ parafraseren, open en gesloten vragen stellen, feedback geven en ontvangen, confronteren e.a. eenvoudige gespreksinterventies, uitleggen, adviseren, informeren).

Pedagogisch:

- de theorie te kennen rond de diverse vormen van begeleiding;
- samen te werken in een heterogeen team, in en buiten de school;
- verschillende rollen in het team te vervullen.

Taak 6 De docent construeert, hanteert en evalueert beoordelingsinstrumenten

Hij laat dit als volgt zien:

- 6.1 De docent bereidt de student voor op zijn ontwikkelingsgerichte toetsing (formatief) en examinering (summatief), op basis van de team- en instellingsafspraken.

Resultaat:

- De student weet hoe hij beoordeeld wordt en hoe hij zich daarop moet voorbereiden. Onderwijs en examinering sluiten op elkaar aan.
- De student weet welke beoordelingen ontwikkelingsgericht en welke kwalificerend zijn.

- 6.2 De docent zorgt voor een passende organisatie van de ontwikkelingsgerichte toetsing en examinering, op basis van de team- en instellingsafspraken.

Resultaat:

- De student voert de ontwikkelingsgerichte toets of het examen uit onder de juiste afnamecondities.
- De student weet wat hij kan verwachten.
- De beoordeling is correct en leidt tot verdere ontwikkeling of tot een valide en betrouwbaar examenresultaat.

Hierin laat hij zien dat hij kennis en kunde van de taak heeft door:

Vakinhoudelijk:

- actuele basiskennis van de wet- en regelgeving rond examinering te hebben;
- basiskennis van examineren te hebben;
- kennis van kwalificerend beoordelen te hebben;
- basiskennis van ontwikkelingsgerichte toetsvormen te hebben;
- in samenspraak met collega's en werkveld tot een integrale beoordeling te komen.

Vakdidactisch:

- verschillende doelen van evalueren en toetsen te kennen. Hij kent verschillende, bij deze doelen passende vormen van observeren, toetsen en examineren. Hij kan toetsen ontwikkelen, toetsresultaten beoordelen, analyseren en interpreteren en de kwaliteit van toetsen en examens beoordelen. Hij kan bruikbare en betrouwbare voortgangsinformatie verzamelen en analyseren en op grond daarvan zijn onderwijs waar nodig bijstellen;
- ontwikkelingsgerichte toetsen te construeren, af te nemen en te evalueren;
- studenten te laten reflecteren op het opbouwen van zelfregulatievaardigheden voor verder leren in opleiding of beroep;
- te werken met portfolio-ontwikkeling;
- examens te construeren, af te nemen en te evalueren;
- De voortgang volgen, de resultaten toetsen, analyseren en beoordelen.

Pedagogisch:

- de relevante literatuur rond examineren en beoordelen te kennen en te weten welke methodieken in zijn school worden toegepast;
- het onderscheid tussen ontwikkelingsgerichte toetsing en examinering te kennen.

Bronnen:

- Kwalificatiedossier
- Bekwaamheidseisen

DUBLIN DESCRIPTOREN

(Conform NVAO-net)

Het getuigschrift wordt afgegeven op bachelorniveau, dat wordt vastgesteld aan de hand van de Dublin Descriptoren (NLQF-niveau 6).

Kennis en inzicht	Heeft aantoonbare kennis en inzicht van een vakgebied, waarbij wordt voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit wordt overtroffen; functioneert doorgaans op een niveau waarop met ondersteuning van gespecialiseerde handboeken, enige aspecten voorkomen waarvoor kennis van de laatste ontwikkelingen in het vakgebied vereist is.
Toepassen kennis en inzicht	Is in staat om zijn/haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen op het vakgebied.
Oordeelsvorming	Is in staat om relevante gegevens te verzamelen en interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaalmaatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.
Communicatie	Is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.
Leervaardigheden	Bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt aan te gaan.

Bijlage B Checklist 6 taken mbo docent

Op de volgende bladzijden vind je een schema waarin de in bijlage A genoemde criteria gerubriceerd zijn naar taken.

Het is de bedoeling dat je in de kolommen aangeeft waar en op welke wijze in jouw uitwerkingen je welke beoordelingscriteria laat zien.

Een criterium kan in verschillende ervaringen terugkomen. Voeg de checklist toe aan je portfolio.

Checklist 6 taken van de mbo docent

Waar in je portfolio verbind je de deeltaak aan je ervaringen?

Taak 1: De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft	Ervaringen	Toelichting
1.1 De docent draagt bij aan de onderwijsontwikkeling, innovatie en kwaliteitszorg van uit een onderzoekende houding. Resultaat: De docent denkt als teamlid mee hoe instellingsbeleid, wettelijke kaders en actuele vak- en beroepsinhoudelijke ontwikkelingen kunnen worden vertaald naar het onderwijs(= professionele ruimte van de docent).		
1.2 De docent is zich bewust van zijn eigen beperkingen, werkt planmatig aan zijn eigen vakinhoudelijke ontwikkeling in relatie tot het beroepenveld en in afstemming tot het team. Resultaat: - De docent maakt jaarlijks concrete afspraken met zijn leidinggevende over zijn persoonlijke ontwikkeling, in afstemming met het teamontwikkelingsplan, voert die afspraken uit, checkt en stelt bij (PDCA). - De docent maakt keuzes op basis van reflectie op en (systematisch) onderzoek naar eigen handelen en in afstemming in het team. - De docent staat open voor andere ideeën en werkwijzen en probeert die van tijd tot tijd uit. - De docent houdt zijn ontwikkeling, leerrendement, bij in een bekwaamheidsdossier volgens de richtlijnen van de school.		
1.3 De docent houdt de ontwikkelingen bij rondom taal en rekenen in de context van het beroep. Resultaat: De docent maakt de ontwikkelingen op taal- en rekengebied in een of meerdere beroepsproducten zichtbaar, bijvoorbeeld door een toets te maken waarin rekening gehouden wordt met het taal- en rekenniveau van de student (2f/3f).		

Taak 1: De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft	Ervaringen	Toelichting
1.4 De docent werkt samen met andere docenten in opleiding (intervisie). Resultaat: - De docent ontvangt en geeft feedback en forward van en aan leraren in opleiding rekening houdend met het ontwikkelingsplan en de taken van de leraar. - De docent in opleiding maakt zijn eigen leren zichtbaar in verbinding met anderen, door het samen verzorgen van een workshop voor of in het werkveld.		
1.5 De docent werkt samen met onderwijsondersteuners, zoals instructeurs en onderwijsassistenten, op basis van het onderwijsprogramma en neemt verantwoordelijkheid voor het leerproces. Resultaat: - De docent is (mede) verantwoordelijk voor een duidelijke taaktoedeling aan een instructeur of ondersteuner en is eindverantwoordelijk voor het onderwijs. - De docent werkt samen met onderwijsondersteuners vanuit kwaliteitscriteria en wettelijke kaders.		

Taak 2: De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma	Ervaringen	Toelichting
2.1 De docent ontwikkelt (een onderdeel van) het onderwijsprogramma, op basis van de wettelijke kaders, in samenspraak met het onderwijsteam en binnen de beleidskaders van de school. Resultaat: • Een vanuit de wettelijke kaders vormgegeven onderwijsprogramma met leerinhouden, gerelateerd aan de eindkwalificaties. • Een onderwijsprogramma waarin de onderwijsvisie van de school herkenbaar is uitgewerkt. • Een door het team gedragen onderwijsprogramma, waarin zichtbaar is wie wat doet, wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe onderlinge afstemming plaatsvindt. • Een onderwijsprogramma, waarin ruimte is voor actualisering aan de hand van ontwikkelingen in het beroepenveld. • Een programma met structurele aandacht voor en gekoppeld aan de ontwikkeling van beroeps-, loopbaan- en burgerschapscompetenties. • Een programma, waarin vakonderwijs, vakgericht taal- en rekenonderwijs, en/of moderne vreemde talen in het programma op zo'n manier verwerkt zijn, dat er een natuurlijke eenheid ontstaat in het beroepsgericht opleiden.		

Taak 2: De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma	Ervaringen	Toelichting
2.2 De docent ontwerpt vanuit zijn individuele opdracht, in afstemming met het team, leerarrangementen vanuit het beroepsprofiel van de toekomstige beroepsbeoefenaar in een daartoe passende (krachtige, beroeps-contextrijke) leeromgeving en daarbij actuele kennis en ervaring uit de hele breedte van het werkveld gebruikt en beschrijft de daarbij benodigde algemene kennis. Resultaat: • Leerarrangementen in het perspectief van het beroepsprofiel van de toekomstige beroepsbeoefenaar. • Leerarrangementen waarin theorie en praktijk met elkaar verbonden worden (theoretische leren en werkplekleren). • Leeractiviteiten (lessen, trainingen, workshops) waarbij de studenten: - theoretische concepten in concrete taken toepassen; - specifieke (beroeps)ervaringen koppelen aan theoretische concepten; - kennis, vaardigheden en attitudes aan beroepstaken verbinden; - een relatie leren zien tussen het detail en het grotere geheel.		
2.3 De docent stelt het ontwikkelde programma van tijd tot tijd bij, op basis van de gestelde doelen, feedbackinstrumenten, ervaringen en resultaten. Resultaat: • Een onderwijsprogramma dat structureel is ingebed in een PDCA-cyclus of ander kwaliteitssysteem om de effectiviteit van het onderwijs in kaart te brengen en om desgewenst (didactische) keuzes te heroverwegen ter verbetering van de leeropbrengst van de studenten.		

Taak 2: De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma	Ervaringen	Toelichting
2.4 De docent beschikt over de digitale vaardigheden om ICT in het onderwijs effectief te kunnen inzetten in lessituaties én in de onderwijsorganisatie. Resultaat: • Digitale leerarrangementen waarbij gemaakte keuzes onderbouwd zijn. • Leeractiviteiten waarbij studenten digitale veiligheid ervaren. • Leeractiviteiten die ertoe leiden dat studenten creatief, kritisch en bewust leren omgaan met de mogelijkheden van internet en sociale media ten behoeve van het eigen leren. Vaardigheden waarmee studenten doelgericht en systematisch omgaan met informatie (informatieprobleem formuleren, zoekstrategieën, verwerven en selecteren, verwerken en presenteren van informatie, evalueren en beoordelen).		

Taak 3: De docent voert een onderwijsprogramma uit	Ervaring	Toelichting
3.1 De docent benut de beroepspraktijkervaringen als leerervaringen en verbindt deze aan kennis, vaardigheden en houdingen die in schoolse situaties worden geleerd. De docent stimuleert dat de student deze kennis, vaardigheden en houdingen toepast in de praktijk. Resultaat: • Een integrale onderwijspraktijk waarbij de vakken dienend zijn aan het beroep waarvoor wordt opgeleid, waarbij studenten voortdurend worden uitgenodigd hun beroepservaringen te verbinden met het leren in de school en het in school geleerde met de praktijk te verbinden. • Een onderwijspraktijk, waarbij een integrale manier van begeleiding wordt gepraktiseerd: begeleiding naar een beroepsidentiteit die parallel loopt met persoonlijke begeleiding en begeleiding bij de (studie)loopbaan-stappen.		

Taak 3: De docent voert een onderwijsprogramma uit	Ervaring	Toelichting
3.2 De docent biedt het onderwijsprogramma op verschillende manieren aan (waaronder bijvoorbeeld afstandsleren of blended learning); zie hiervoor ook de kennisbasis ict. Resultaat: • Een uitvoeringspraktijk met mogelijkheden voor flexibilisering en maatwerk naar doel, doelgroep, werkstijlen, vorm en context. • Een uitvoeringspraktijk waarin – afhankelijk van doel en doelgroep – een balans gevonden is tussen theoretisch, methodisch en praktisch leren, waarbij de hiervoor benodigde kennis expliciet is gemaakt.		
3.3 De docent kiest – conform teamafspraken – werkvormen die passen bij doel, doelgroep, werkstijlen van studenten en context van de leeractiviteit. Resultaat: • Een uitvoeringspraktijk waarin de docent kan signaleren welke student een aangepaste aanpak nodig heeft, ondersteuning kan vragen of kan doorverwijzen naar specialisten.		
3.4 De docent houdt rekening met verschillen tussen studenten en voorziet in een gerichte aanpak bij leerstoornissen of weet daarbij ondersteuning te vragen. Resultaat: • Een evenwichtig aanbod van verschillende leeractiviteiten (theorielessen, trainingen en workshops), met theoretische, praktische en integrale opdrachten.		
3.5 De docent herkent de taal- en rekenaspecten in zijn onderwijs, kan deficiënties bij zijn studenten signaleren en zo nodig experts inschakelen. Resultaat: • De docent weet wat zijn collega taal of rekenen kan bijdragen en maakt daar efficiënt gebruik van.		

Taak 3: De docent voert een onderwijsprogramma uit	Ervaring	Toelichting
3.6 De docent begeleidt de studenten bij het uitvoeren van de leeractiviteiten, op basis van team- en instellingsafspraken. Resultaat: • een onlosmakelijk met de onderwijsuitvoering verbonden set van resultaatgerichte begeleidingshandelingen, bestaande uit: • observeren van studenten tijdens hun leeractiviteiten; - handelen en interventies afstemmen op het leerproces (leren leren, leren attribueren, leren reguleren) en leerresultaten van de studenten; - met de student registreren van de voortgang; - met collega's de voortgang en gewenste interventies en communicatie bespreken. • Het leerproces evalueren om vast te stellen of het tot de gewenste resultaten leidt.		
3.7 De docent evalueert de uitvoering van het programma en de effectiviteit van de ingezette activiteiten en begeleidingsvormen met de direct betrokkenen (in samenwerking met het team) en trekt daaruit lessen voor verbetering. Resultaat: • Een kwaliteitscyclus waarin leeractiviteiten worden geëvalueerd (ook door studenten) en bijgesteld. Richtinggevend bij de evaluatie zijn: - leerbaarheid; - verbetering van de leerresultaten; - relevantie voor de beroepspraktijk; - performance docenten. • Een jaarlijkse evaluatie in relatie tot het instrumentarium voor kwaliteitszorg en rendementsgegevens. (Bijvoorbeeld inzicht in de voortijdig schoolverlaters).		

Taak 4: De docent begeleidt de studenten tijdens de leerbaan	Ervaringen	Toelichting
4.1 De docent begeleidt de student in de ontwikkeling van zijn beroepsidentiteit en loopbaan-competenties: wat wil ik, wat kan ik, wat doe ik en wat maak ik waar? De student leert zelf richting te geven aan zijn reflectie op kwaliteiten en motieven, werkexploratie, loopbaansturing en netwerken (ook in een vervolgopleiding). Resultaat: Een met het team afgestemd doorlopend en samenhangend begeleidingsproces, waarin de student zich ontwikkelt tot een zelfsturend persoon, waarbij hij functioneert als burger en als (aspirant) werknemer. Hierbij werkt hij aan zijn beroepsprofiel, eventuele doorstroom naar het hoger onderwijs en het verwerven van loopbaancompetenties.		
4.2 De docent ondersteunt de student en stimuleert bij het reflecteren op zijn studievoortgang, beroeps- en loopbaanvaardigheden en zijn beroepsidentiteit. Resultaat: Een met het team afgestemd begeleidingsproces met vaste gespreksmomenten, waarbij de student kritisch naar zichzelf leert kijken en zijn mogelijkheden leert kennen in directe relatie tot zijn (nabije) toekomst in onderwijs en/of werkveld.		
4.3 De docent begeleidt de student in keuzes wat waar (school of praktijk) wanneer geleerd wordt (in afnemende sturing). Resultaat: Een met het team afgestemd begeleidingsproces waarin de student stap-voor-stap de samenhang leert zien tussen wat hij waar kan leren.		
4.4 De docent brengt met de student gedurende het leerproces de voortgang in beeld en ondersteunt de student in het opbouwen van een portfolio. Resultaat: Een met het team afgestemde systematiek voor het vastleggen van de studievoortgang. De student, de loopbaanbegeleider en examinatoren/assessoren kunnen deze systematiek gebruiken.		

Taak 4: De docent begeleidt de studenten tijdens de leerbaan	Ervaringen	Toelichting
4.5 De docent onderhoudt contacten met alle functionarissen (binnen en buiten de school) die bij het leerproces van de student een rol spelen (inclusief netwerken). Resultaat: Een systeem waarin de contacten met anderen worden vastgelegd: wie communiceert met wie over het leerproces van studenten en hoe wordt er teruggekoppeld?		
4.6 De docent signaleert verzuim en andere factoren die de studievoortgang belemmeren en onderneemt zo nodig actie. Resultaat: Een systeem waarin informatie over factoren die de studievoortgang belemmeren wordt vastgelegd. Het systeem kan ook gebruikt worden voor de verzuimregistratie.		

Taak 5: De docent is actief betrokken bij de beroepspraktijkvorming	Ervaringen	Toelichting
5.1 De docent bereidt met studenten de beroepspraktijkvorming voor. Resultaat: • Een met het team afgestemd onderwijsprogramma voor ‘solliciteren’, kennismaken met en gedragsregels in het leerbedrijf. • De student is in grote lijnen op de hoogte van wat hij in het leerbedrijf kan leren, wat hij van zijn begeleider kan verwachten en hoe hij in het bedrijf zijn leerresultaten kan bijhouden.		

Taak 5: De docent is actief betrokken bij de beroepspraktijkvorming	Ervaringen	Toelichting
5.2 De docent begeleidt studenten bij de beroepspraktijkvorming in en buiten de school. Resultaat: • Een bijdrage aan de praktijk van de beroepspraktijkvorming waarin helder is wat in en buiten school geleerd kan worden en hoe dit met het team en de praktijkopleider is afgestemd. • Een bijdrage aan de praktijk van de beroepspraktijkvorming met opdrachten die op basis van actuele kennis van het beroepenveld ontworpen zijn. De opdrachten zijn afgestemd met het team en met de praktijkopleider. Hierbinnen kan specifieke aandacht zijn voor het functioneel gebruik van taal en rekenen in de context van het beroep. • Een met de praktijkopleider afgestemde begeleiding (binnen teamafspraken).		
5.3 De docent onderhoudt via praktijkbezoeken zijn kennis van het beroepenveld. Resultaat: Een manier van werken waarbij docenten voortdurend de ontwikkelingen in het beroep volgen en waarbij zij inzichten met het team delen.		

Taak 6: De docent construeert, hanteert en evalueert beoordelingsinstrumenten	Ervaringen	Toelichting
6.1 De docent bereidt de student voor op zijn ontwikkelingsgerichte toetsing (formatief) en examinering (summatief), op basis van de team- en instellingsafspraken. Resultaat: - De student weet hoe hij beoordeeld wordt en hoe hij zich daarop moet voorbereiden. Onderwijs en examinering sluiten op elkaar aan. - De student weet welke beoordelingen ontwikkelingsgericht en welke kwalificerend zijn.		
6.2 De docent zorgt voor een passende organisatie van de ontwikkelingsgerichte toetsing en examinering, op basis van de team- en instellingsafspraken. Resultaat: - De student voert de ontwikkelingsgerichte toets of het examen uit onder de juiste afnamecondities. - De student weet wat hij kan verwachten. - De beoordeling is correct en leidt tot verdere ontwikkeling of tot een valide en betrouwbaar examenresultaat.		

Bijlage C-I Bronnen gekoppeld aan de modules

Module 1 Verkenningfase, 1 bijeenkomst

Taak 1: De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft.

Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
	Hfdst 11	Hfdst 1 t/m 4	Hfdst 1 en 3				

Module 2 De rollen van de onderwijsprofessional, 5 bijeenkomsten

Taak 1: De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft.

Taak 3: de docent voert een onderwijsprogramma uit.

Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
Hfdst 1 en 3	Hfdst 1 t/m 5	Hfdst 5 t/m 8	Hfdst 2 §4.1 t/m 4.3 §5.1 t/m 5.3 §8.1 t/m 8.3	Hfdst 12 bouwstenen van effectieve didactiek			

Module 3 Leerprocessen, 3 bijeenkomsten

Taak 1: De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft.

Taak 3: De docent voert een onderwijsprogramma uit.

Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
Hfdst 4	Hfdst 1 Hfdst 9	Hfdst 9	Hfdst 2 Hfdst 3 §6.1 t/m 6.3 (didacticus) §7.1 t/m 7.3 (pedagoog)	Hfdst Inzichten uit de wetenschap			Breindidactiek Handboek beroepsgerichte didactiek

Module 4: Onderwijs voorbereiden en afsluiten. 2 bijeenkomsten Taak 2: De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma Taak 3: De docent voert een onderwijsprogramma uit Taak 6: De docent construeert, hanteert en evalueert beoordelingsinstrumenten							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
	Hfdst 5		Hfdst 6 Hfdst 8	Bouwsteen 10			Formatief handelen

Module 5: Activeren en leren. 2 bijeenkomsten Taak 2: De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma Taak 3: De docent voert een onderwijsprogramma uit							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
	Hfdst 3		Hfdst 6 Hfdst 9	Bouwsteen 5, 9 en 11	Hele boek		Werkvorm kaart: Activerende didactiek ReguLEER

Module 6: Ontwerpen van onderwijs. 1 bijeenkomst Taak 2: De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma Taak 6: De docent construeert, hanteert en evalueert beoordelingsinstrumenten							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
	Hfdst 1						SLO curriculum Vernieuwonderwijs.nl

Module 7: Basisvaardigheden. 2 bijeenkomsten Taak 1: De docent draagt zorg voor zijn professionele ontwikkeling Taak 2: De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma Taak 3: De docent voert een onderwijs programma uit							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
	Hfdst 10						MBO raad VO Raad PO raad Expertisepunt Burgerschap

Module 8 : Visie op onderwijs. 2 bijeenkomsten Taak 1: De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft.							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
Hfdst 2	Hfdst 3.9 Hfdst 9.8					Hele boek	Visie document van jouw school

Module 9: Leren in de beroepspraktijkvorming 1 bijeenkomsten Taak 2: De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma Taak 5: De docent is betrokken bij de beroepspraktijkvorming (BPV)							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
Hfdst 3					Hele boek		Handboek beroepsgerichte didactiek Tussen opleiding en beroepspraktijk

Module 10: Rubrics 1 bijeenkomsten Taak 2: De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma Taak 3: De docent voert een onderwijsprogramma uit Taak 6: De docent construeert, hanteert en evalueert beoordelingsinstrumenten							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
			Zelfevaluatie Martie Slooter				

Module 11: Effectieve leerprocessen en differentieren. 1 bijeenkomsten Taak 2: De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma Taak 3: De docent voert een onderwijsprogramma uit Taak 6: De docent construeert, hanteert en evalueert beoordelingsinstrumenten							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
	Hfdst 7.5		Hfdst 6 Hfdst 9	Hele boek			

Module 12: Formatief en summatief handelen 2 bijeenkomsten Taak 2: De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma Taak 3: De docent voert een onderwijsprogramma uit Taak 6: De docent construeert, hanteert en evalueert beoordelingsinstrumenten							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
	Hfdst 5		Hfdts 8		Hele boek		Formatief handelen

Module 13: Leren en ontwikkelen in de maatschappij 2 bijeenkomsten

Taak 2: De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma

Taak 3: De docent voert een onderwijsprogramma uit

Taak 4: De docent begeleidt de studenten bij hun leerbaan

Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
Hfdst 3	Hfdst 8	Hfdst 10 t/m16					De trein van boos naar middel Expertise punt LOB

Module 14: Professionele identiteit 2 bijeenkomsten

Taak 1 De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft.

Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
	Hfdst 6						Je binnenste buiten Stevig (leren) staan

Bijlage C-II Bronnen gekoppeld aan de 6 taken van de mbo docent

Taak 1. De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
Hfdst 1 t/m 4	Hfdst 6 Hfdst 9 t/m 11	Hfdst 1 t/m 4	Hfdst 1 en 3			Hele boek	Je binnenste buiten Stevig (leren) staan MBO raad VO raad PO raad Visie documenten van school

Taak 2. De docent ontwikkelt een onderwijs programma							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
	Hfdst 1 en 2		Hfdst 2 Hfdst 6 t/m 9	Hele boek			SLO curriculum Vernieuwonderwijs.nl Formatief handelen ReguLEER

Taak 3. De docent voert een onderwijsprogramma uit							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
	Hfdst 3 en 4	Hfdst 5 t/m 9	Hfdst 4 t/m 8	Hele boek	Hele boek		Brein didactiek Werkvorm kaart: Activerende didactiek

Taak 4. De docent begeleidt de studenten tijdens zijn leerbaan							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
	Hfdst 7 en 8	10 t/m 16			Hele boek		De trein van boos naar Middel Expertisepunt LOB Expertisepunt Burgerschap

Taak 5. De docent is actief betrokken bij de beroepspraktijkvorming							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
					Hele boek		Handboek beroepsgerichte didactiek Tussen opleiding en beroepspraktijk

Taak 6. De docent contrueert, hanteert en evalueert beoordelingsinstrumenten							
Veerkracht in je werk	Handboek voor leraren	Regie in de klas	De zes rollen van de leraar	Wijze lessen	Didactisch coachen	Spelen met ruimte	Eigen en andere bronnen
	Hfdst 5		Hfdst 8 Zelfevaluatie Martie Slooter		Hele boek		Formatief handelen

Bijlage D Beoordelingsformulier 6 taken van de mbo docent-portfolio

Naam deelnemer:	Onderwijsinstelling:	
Werkplekbegeleider:	Paraaf voor gezien portfolio:	Datum:
Beoordelaar:	Paraaf beoordelaar:	Datum:
Tweede beoordelaar:	Paraaf beoordelaar:	Datum:

Beoordeling van het eindproduct:

☐ VOLDAAN ☐ NOG NIET VOLDAAN

Als er een criterium met 'nog niet voldaan' beoordeeld wordt, volgt er overleg tussen student en begeleider hoe dit criterium alsnog wordt aangetoond. Deelnemer maakt een verslag van deze afspraken en laat deze ondertekenen door begeleider.

Voorwaardelijke eisen	Het eindproduct	Ja	Nee	Toelichting als er 'nee' aangekruist is
(Bij het niet voldoen aan deze voorwaarden kan het eindproduct niet beoordeeld worden)	Voldoet aan de VRAAK -criteria (Variatie, Relevantie, Authenticiteit, Actualiteit, Kwaliteit)			
	Het portfolio is helder gestructureerd en navigeerbaar. De stijl is professioneel en navolgbaar			
	Heeft een eigen passende vorm, voorzien van naam, datum, werkplek, PDG-begeleider, werkplekbegeleider			
	Heeft een rapportage in schriftelijke, audiovisuele en/of digitale vorm volgens de richtlijnen			
	Voldoet voor 90% aan de APA-norm wat betreft bronnenlijst en literatuurverwijzingen. Criterium: bronnen zijn herleidbaar			

Taak 1 De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft

Geselecteerd voor beoordeling		INDICATOREN TAAK 1	BEOORDELING	
Nee	ja	Hij/zij:	voldaan	nog niet voldaan
		1.1 De docent draagt bij aan de onderwijsontwikkeling, innovatie en kwaliteitszorg vanuit een onderzoekende houding. Resultaat: De docent denkt als teamlid mee hoe instellingsbeleid, wettelijke kaders en actuele vak- en beroepsinhoudelijke ontwikkelingen kunnen worden vertaald naar het onderwijs (= professionele ruimte van de docent).		
		1.2 De docent is zich bewust van zijn eigen beperkingen, werkt planmatig aan zijn eigen vakinhoudelijke ontwikkeling in relatie tot het beroepenveld en in afstemming met het team. Resultaten: - De docent maakt jaarlijks concrete afspraken met zijn leidinggevende over zijn persoonlijke ontwikkeling, in afstemming met het teamontwikkelplan, voert die afspraken uit, checkt en stelt bij (PDCA). - De docent maakt keuzes op basis van reflectie op en (systematisch) onderzoek naar eigen handelen en in afstemming met het team. - De docent staat open voor andere ideeën en werkwijzen en probeert die van tijd tot tijd uit. - De docent houdt zijn ontwikkeling, leerrendement, bij in een bekwaamheidsdossier volgens de richtlijnen van zijn of haar school.		
		1.3 De docent houdt de ontwikkelingen rondom taal en rekenen bij in de context van het beroep. Resultaat: De docent vertaalt de ontwikkelingen op taal- en rekengebied in een of meerdere beroepsproducten, waarin hij of zij bijvoorbeeld een toets maakt waarin rekening wordt gehouden het taal- of rekenniveau van de student(2F/3F)		
		1.4 De docent werkt samen met andere docenten in opleiding. Resultaten: - De docent ontvangt en geeft feedback en forward van en aan leraren in opleiding, rekening houdend met het ontwikkelplan en de taken van de mbo docent - De docent in opleiding maakt zijn eigen leren zichtbaar in verbinding met anderen, bijvoorbeeld door het samen verzorgen van een workshop voor of in het werkveld.		

		1.5 De docent werkt samen met onderwijsondersteuners, zoals instructeurs en onderwijsassistenten op basis van het onderwijsprogramma en neemt verantwoordelijkheid voor het leerproces. Resultaten: • De docent is (mede) verantwoordelijk voor een duidelijke taaktoedeling aan een instructeur of ondersteuner en is eindverantwoordelijk voor het onderwijs. • De docent werkt samen met onderwijsondersteuners vanuit kwaliteitscriteria en wettelijke kaders.		
Feedback/ feedup/feedforward:				

Taak 2 De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma

Geselecteerd voor beoordeling		INDICATOREN TAAK 2	BEOORDELING	
Nee	ja	Hij/zij:	voldaan	nog niet voldaan
		2.1 De docent ontwikkelt (een onderdeel van) het onderwijsprogramma, op basis van de wettelijke kaders, in samenspraak met het onderwijsteam en binnen de beleidskaders van de school. Resultaten: • Een vanuit de wettelijke kaders vormgegeven onderwijsprogramma met leerinhouden, gerelateerd aan de eindkwalificaties. • Een onderwijsprogramma waarin de onderwijsvisie van de school herkenbaar is uitgewerkt. • Een door het team gedragen onderwijsprogramma, waarin zichtbaar is wie wat doet, wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe onderlinge afstemming plaatsvindt. • Een onderwijsprogramma, waarin ruimte is voor actualisering aan de hand van ontwikkelingen in het beroepenveld. • Een programma met structurele aandacht voor taal- en rekengericht vakonderwijs, vakgericht taal- en rekenonderwijs en remediërend taal- en rekenonderwijs, in afstemming op de studenten en gekoppeld aan de ontwikkeling van beroeps-, loopbaan- en burgerschapscompetenties. • Een programma, waarin vakonderwijs, vakgericht taal- en rekenonderwijs, en moderne vreemde talen in het programma op zo'n manier verwerkt zijn, dat er een natuurlijke eenheid ontstaat in het beroepsgericht opleiden.		

		2.2 De docent ontwerpt vanuit zijn individuele opdracht, in afstemming met het team, leerarrangementen vanuit het beroepsprofiel van de toekomstige beroepsbeoefenaar in een daartoe passende (krachtige, beroeps-contextrijke) leeromgeving en daarbij actuele kennis en ervaring uit de hele breedte van het werkveld gebruikt en beschrijft de daarbij benodigde algemene kennis. Resultaten: • Leerarrangementen in het perspectief van het beroepsprofiel van de toekomstige beroepsbeoefenaar. • Leerarrangementen waarin theorie en praktijk met elkaar verbonden worden (theoretische leren en werkpleklernen). • Leeractiviteiten (lessen, trainingen, workshops) waarbij de studenten: - theoretische concepten in concrete taken toepassen; - specifieke (beroeps)ervaringen koppelen aan theoretische concepten; - kennis, vaardigheden en attitudes aan beroepstaken verbinden; - een relatie leren zien tussen het detail en het grotere geheel		
		2.3 De docent stelt het ontwikkelde programma van tijd tot tijd bij, op basis van de gestelde doelen, feedback-instrumenten, ervaringen en resultaten. Resultaat: • Een onderwijsprogramma dat structureel is ingebed in een PDCA-cyclus of ander passend kwaliteits-systeem om de effectiviteit van het onderwijs in kaart te brengen en om desgewenst (didactische) keuzes te heroverwegen ter verbetering van de leeropbrengst van de studenten.		
		2.4 De docent beschikt over de digitale vaardigheden om ICT in het onderwijs effectief te kunnen inzetten in lessituaties én in de onderwijsorganisatie. Resultaat: • Digitale leerarrangementen waarbij gemaakte keuzes onderbouwd zijn. • Leeractiviteiten waarbij studenten digitale veiligheid ervaren. • Leeractiviteiten die ertoe leiden dat studenten creatief, kritisch en bewust leren omgaan met de mogelijkheden van internet en sociale media ten behoeve van het eigen leren. • Vaardigheden waarmee studenten doelgericht en systematisch omgaan met informatie (informatie-probleem formuleren, zoekstrategieën, verwerven en selecteren, verwerken en presenteren van informatie, evalueren en beoordelen).		
Feedback/ feedup/feedforward:				

Taak 3 De docent voert een onderwijsprogramma uit

Geselecteerd voor beoordeling		INDICATOREN TAAK 3	BEOORDELING	
Nee	ja		voldaan	nog niet voldaan
		3.1 De docent benut de beroepspraktijkervaringen als leerervaringen en verbindt deze aan kennis, vaardigheden en houdingen die in schoolse situaties worden geleerd. De docent stimuleert dat de student deze kennis, vaardigheden en houdingen toepast in de praktijk. Resultaten: - Een integrale onderwijspraktijk waarbij de vakken dienend zijn aan het beroep waarvoor wordt opgeleid, waarbij studenten voortdurend worden uitgenodigd hun beroepservaringen te verbinden met het leren in de school en het in school geleerde met de praktijk te verbinden. - Een onderwijspraktijk, waarbij een integrale manier van begeleiding wordt gepraktiseerd: begeleiding naar een beroepsidentiteit die parallel loopt met persoonlijke begeleiding en begeleiding bij de (studie)loopbaan-stappen.		
		3.2 De docent biedt het onderwijsprogramma op verschillende manieren aan (waaronder bijvoorbeeld afstandsleren of blended learning). Resultaten: - Een uitvoeringspraktijk met mogelijkheden voor flexibilisering en maatwerk naar doel, doelgroep, werkstijlen, vorm en context. - Een uitvoeringspraktijk waarin – afhankelijk van doel en doelgroep – een balans gevonden is tussen theoretisch, methodisch en praktisch leren, waarbij de hiervoor benodigde kennis expliciet is gemaakt.		
		3.3 De docent kiest – conform teamafspraken – werkvormen die passen bij doel, doelgroep, werkstijlen van studenten en context van de leeractiviteit. Resultaat: Een uitvoeringspraktijk waarin de docent kan signaleren welke student een aangepaste aanpak nodig heeft, ondersteuning kan vragen of kan doorverwijzen naar specialisten.		

		3.4 De docent houdt rekening met verschillen tussen studenten en voorziet in een gerichte aanpak bij leerstoornissen of weet daarbij ondersteuning te vragen. Resultaat: Een evenwichtig aanbod van verschillende leeractiviteiten (theorielessen, trainingen en workshops), met theoretische, praktische en integrale opdrachten.		
		3.5 De docent herkent de taal- en rekenaspecten in zijn onderwijs, deficiënties bij zijn studenten kan signaleren en zo nodig experts kan inschakelen. Resultaat: De docent weet wat zijn collega taal of rekenen kan bijdragen en maakt daar efficiënt gebruik van.		
		3.6 De docent begeleidt de studenten bij het uitvoeren van de leeractiviteiten, op basis van team en instellingsafspraken. Resultaten: - Een onlosmakelijk met de onderwijsuitvoering verbonden set van resultaatgerichte begeleidingshandelingen, bestaande uit: - observeren van studenten tijdens hun leeractiviteiten; - handelen en interventies afstemmen op het leerproces (leren leren, leren attribueren, leren reguleren) en leerresultaten van de studenten; - met de student registreren van de voortgang; - met collega's de voortgang en gewenste interventies en communicatie bespreken. - Het leerproces evalueren om vast te stellen of het tot de gewenste resultaten leidt.		
		3.7 De docent evalueert de uitvoering van het programma en de effectiviteit van de ingezette activiteiten en begeleidingsvormen met de direct betrokkenen (in samenwerking met het team) en trekt daaruit lessen voor verbetering. Resultaten: - Een kwaliteitscyclus waarin leeractiviteiten worden geëvalueerd (ook door studenten) en bijgesteld. Richtinggevend bij de evaluatie zijn: - leerbaarheid; - verbetering van de leerresultaten; - relevantie voor de beroepspraktijk; - performance docenten. - Een jaarlijkse evaluatie in relatie tot het instrumentarium voor kwaliteitszorg en rendementsgegevens.		
Feedback/ feedup/feedforward:				

Taak 4 De docent begeleidt de studenten tijdens de leerbaan

Geselecteerd voor beoordeling		INDICATOREN TAAK 4	BEOORDELING	
Nee	ja		voldaan	nog niet voldaan
		Hij/zij: 4.1 De docent begeleidt de student in de ontwikkeling van zijn beroepsidentiteit en loopbaan-competenties: wat wil ik, wat kan ik, wat doe ik en wat maak ik waar? De student leert zelf richting te geven aan zijn reflectie op kwaliteiten en motieven, werkexploratie, loopbaan-sturing en netwerken (ook in een vervolgopleiding). Resultaat: Een met het team afgestemd doorlopend en samenhangend begeleidingsproces, waarin de student zich ontwikkelt tot een zelfsturend persoon, waarbij hij functioneert als burger en als (aspirant) werknemer. Hierbij werkt hij aan zijn beroepsprofiel, eventuele doorstroom naar het hoger onderwijs en het verwerven van loopbaancompetenties.		
		4.2 De docent ondersteunt de student en stimuleert bij het reflecteren op zijn studievoortgang, beroeps- en loopbaanvaardigheden en zijn beroepsidentiteit. Resultaat: Een met het team afgestemd begeleidingsproces met vaste gespreksmomenten, waarbij de student kritisch naar zichzelf leert kijken en zijn mogelijkheden leert kennen in directe relatie tot zijn (nabije) toekomst in onderwijs en/of werkveld.		
		4.3 De docent begeleidt de student in keuzes wat waar (school of praktijk) wanneer geleerd wordt (in afnemende sturing). Resultaat: Een met het team afgestemd begeleidingsproces waarin de student stap-voor-stap de samenhang leert zien tussen wat hij waar kan leren.		
		4.4 De docent brengt met de student gedurende het leerproces de voortgang in beeld brengt en ondersteunt de student in het opbouwen van een portfolio. Resultaat: Een met het team afgestemde systematiek voor het vastleggen van de studievoortgang. De student, de loopbaanbegeleider en examinatoren/ assessoren kunnen deze systematiek gebruiken.		

		4.5 De docent onderhoudt contacten met alle functionarissen (binnen en buiten de school) die bij het leerproces van de student een rol spelen (inclusief netwerken). Resultaat: Een systeem waarin de contacten met anderen worden vastgelegd: wie communiceert met wie over het leerproces van studenten en hoe wordt er teruggekoppeld?		
		4.6 De docent signaleert verzuim en andere factoren die de studievoortgang belemmeren en onderneemt zo nodig actie onderneemt. Resultaat: Een systeem waarin informatie over factoren die de studievoortgang belemmeren wordt vastgelegd. Het systeem kan ook gebruikt worden voor de verzuimregistratie.		
<i>Feedback/ feedup/feedforward:</i>				

Taak 5 De docent is actief betrokken bij de beroepspraktijkvorming

Geselecteerd voor beoordeling		INDICATOREN TAAK 5	BEOORDELING	
Nee	ja	Hij/zij:	voldaan	nog niet voldaan
		5.1 De docent bereidt met studenten de beroepspraktijkvorming voor. Resultaten: - Een met het team afgestemd onderwijsprogramma voor 'solliciteren', kennismaken met en gedragsregels in het leerbedrijf. - De student is in grote lijnen op de hoogte van wat hij in het leerbedrijf kan leren, wat hij van zijn begeleider kan verwachten en hoe hij in het bedrijf zijn leerresultaten kan bijhouden.		
		5.2 De docent begeleidt studenten bij de beroepspraktijkvorming in en buiten de school. Resultaten: - Een bijdrage aan de praktijk van de beroepspraktijkvorming waarin helder is wat in en buiten school geleerd kan worden en hoe dit met het team en de praktijkopleider is afgestemd. - Een bijdrage aan de praktijk van de beroepspraktijkvorming met opdrachten die op basis van actuele kennis van het beroepenveld ontworpen zijn. De opdrachten zijn afgestemd met het team en met de praktijkopleider. Hierbinnen kan specifieke aandacht zijn voor het functioneel gebruik van taal en rekenen in de context van het beroep. - Een met de praktijkopleider afgestemde begeleiding (binnen teamafspraken).		
		5.3 De docent onderhoudt via praktijkbezoeken zijn kennis van het beroepenveld. Resultaat: Een manier van werken waarbij docenten voortdurend de ontwikkelingen in het beroep volgen en waarbij zij inzichten met het team delen.		
Feedback/ feedup/feedforward:				

Taak 6 De docent construeert, hanteert en evalueert beoordelingsinstrumenten

Geselecteerd voor beoordeling		INDICATOREN TAAK 6	BEOORDELING	
Nee	ja		voldaan	nog niet voldaan
		6.1 De docent bereidt de student voor op zijn ontwikkelingsgerichte toetsing en examinering, op basis van de team- en instellingsafspraken. Resultaten: - De student weet hoe hij beoordeeld wordt en hoe hij zich daarop moet voorbereiden. Onderwijs en examinering sluiten op elkaar aan. - De student weet welke beoordelingen ontwikkelingsgericht en welke kwalificerend zijn.		
		6.2 De docent zorgt voor een passende organisatie van de ontwikkelingsgerichte toetsing en examinering, op basis van de team- en instellingsafspraken. Resultaten: - De student voert de ontwikkelingsgerichte toets of het examen uit onder de juiste afnamecondities. - De student weet wat hij kan verwachten. - De beoordeling is correct en leidt tot verdere ontwikkeling of tot een valide en betrouwbaar examenresultaat.		
Feedback/feedup/feedforward:				

Bijlage E verkenningfase

NHL Stenden Hogeschool en noordelijke mbo-instellingen

Verkenningfase

Dit document is een weergave van de start, het proces en een beschrijving van de verwachte eindbestemming van het PDG traject. Zowel deelnemer als werkgever en opleider zijn eigenaar van dit document. Na aanmelding voor het PDG traject vindt er een startgesprek plaats met als deelnemers deelnemer, werkgever en opleider. Als bijlage uit het studieprogramma dient dit document in zijn volledigheid te zijn ingevuld als bewijslast voor deelname aan het eindgesprek ter afronding van de opleiding als onderdeel van het toelatingsdossier

Het document bestaat uit drie onderdelen van de verkenningfase, hier in chronologische volgorde aangegeven:

- **praktische gegevens**
- **het startgesprek**
- **het voortgangsgesprek**

Verkenning: praktische gegevens

Persoonsgegevens	Mbo-instelling
Naam: Adres: Postcode/woonplaats: Geboortedatum: Email: Telefoon:	Mbo: Locatie/adres: Leidinggevende: Email: Telefoon: Werkplekbegeleider: Email: Telefoon:

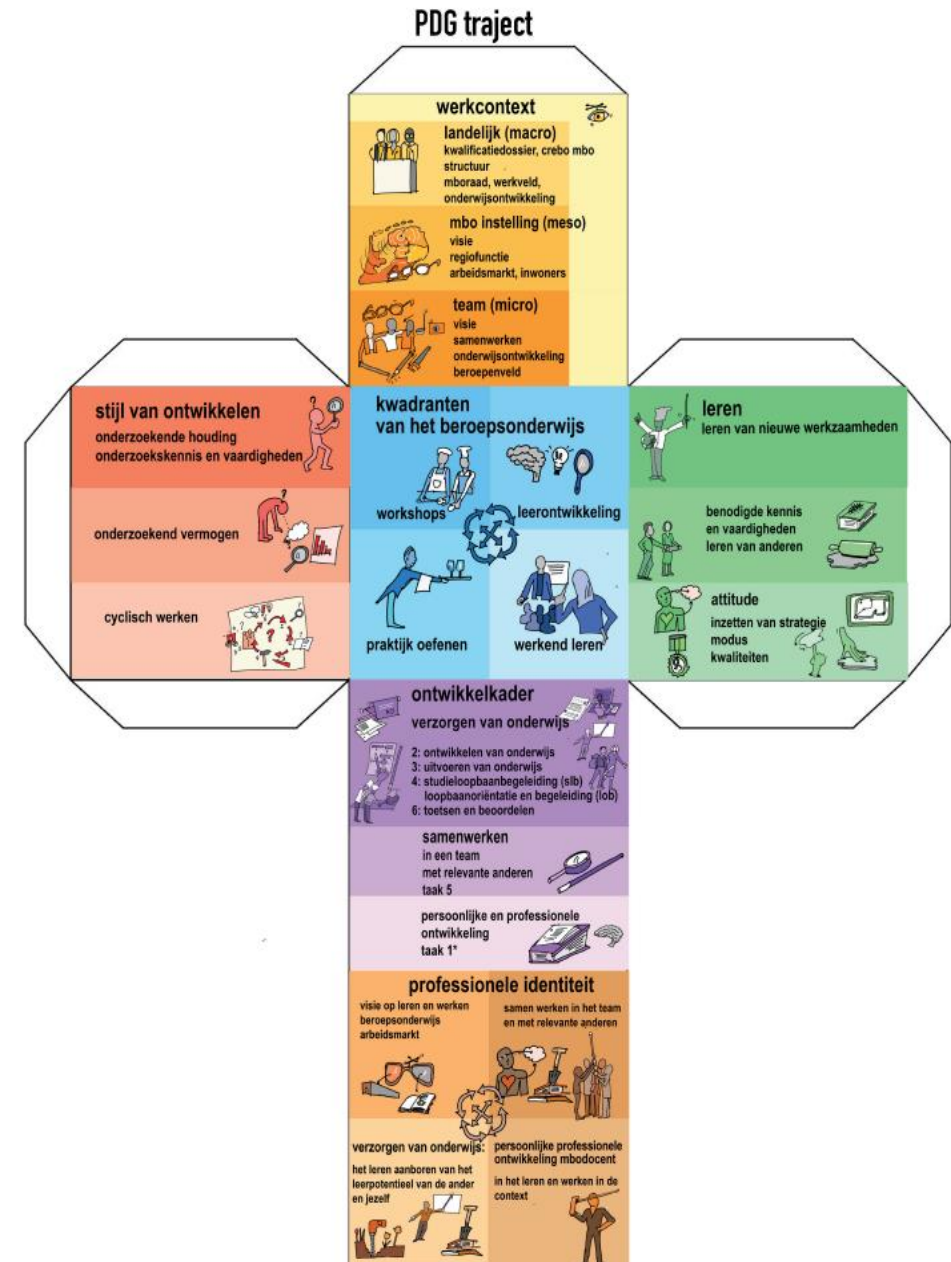
Assessment	
Toelatingsdossier: In het toelatingsdossier moeten de volgende bescheiden aanwezig zijn: • Kopie identiteitsbewijs • Bewijs van HBO-werk en -denkniveau door of een kopie van diploma HBO/WO of uitslag van een hbo-capaciteitentest bij een gecertificeerd bureau. • Geschiktheidsverklaring van je werkgever • Overeenkomst Werkpleklerin PDG (indien het om een stageplek gaat) Het toelatingsdossier wordt door de examencommissie beoordeeld.	Soort identiteitsbewijs: Diploma's: HBO-capaciteitentest: ja*/nee/n.v.t. *Indien Ja: datum en resultaten vermelden

Verkenning : het startgesprek

Bij het startgesprek zijn aanwezig: deelnemer, leidinggevende/ werkplekbegeleider en begeleider van NHL Stenden Hogeschool. In het startgesprek staat de kennismaking met de deelnemende partners centraal en een eerste verkenning van de aanwezige professionaliteit en ontwikkelingsmogelijkheden van een ieder. Op basis van deze verkenning komen de deelnemers tot afspraken over het PDG traject onder andere met betrekking tot doelen, tijdspad en begeleiding. Er wordt een afspraak gemaakt over een praktijkbezoek

Voorbereiding op het startgesprek:

Hieronder vind je begeleidende vragen, op basis van de bouwplaat van het pdg traject (zie hiernaast), die je helpen bij het in kaart brengen van je eigen beginsituatie en die je voorafgaand aan het startgesprek voorbereidt.

Uitgangspunten	Begeleidende vragen
professionele identiteit visie op leren en werken beroepsonderwijs arbeidsmarkt samen werken in het team en met relevante anderen verzorgen van onderwijs: het leren aanboren van het leerpotentieel van de ander en jezelf persoonlijke professionele ontwikkeling mbodocent in het leren en werken in de context 	Wat motiveert jou om in het onderwijs te werken? Wat zijn jouw beelden t.a.v. onderwijs? Welke kwaliteiten en talenten heb je? Wat kenmerkt jou in het onderwijs? Waar ben je trots op? Spelen anderen een rol bij jouw leren en ontwikkelen? Zo ja, hoe dan? Wat ondersteunt of belemmert jouw leren en ontwikkelen? Hoe kijkt je omgeving naar leren en ontwikkelen? En hoe stimuleert en/of belemmert jou dat? Hoe ziet je netwerk eruit en wat doet dat met jouw leren en ontwikkeling?
werkcontext landelijk (macro) kwalificatiedossier, crebo mbo structuur mboraad, werkveld, onderwijsontwikkeling mbo instelling (meso) visie regiofunctie arbeidsmarkt, inwoners team (micro) visie samenwerken onderwijsontwikkeling beroepenveld 	Waar verzorg jij op dit moment onderwijs? Wat is de visie op onderwijs van jouw school / opleiding. Welke landelijke ontwikkelingen spelen er in jouw werkveld? Hoe is de samenstelling van je team? Wat is jouw rol in het team? Waar ben je nieuwsgierig naar in het werken in je team? Wat wil je ontwikkelen daarin en waarom? Hoe kunnen jullie van en met elkaar leren in het team?

Met welke motivatie en houding begin je dit opleidingstraject?

Wat zijn de verwachtingen van jouw leidinggevende t.a.v. jouw PDG- traject

Hoe leer jij?

Wat hoop en verwacht je te leren?

Wie en wat heb je daarbij nodig?

Wat breng je mee aan (vak)kennis en kunde?

Wat ondersteunt of belemmert jouw leren en ontwikkelen?

Welke strategie zet jij in bij het leren?

Wat maakt dat jij tot leren en ontwikkelen komt?

Wanneer zou je je eindgesprek willen voeren?

Wie of wat helpt jou om dat te bereiken?

stijl van ontwikkelen onderzoekende houding onderzoekskennis en vaardigheden onderzoekend vermogen cyclisch werken 	Wat wakkert jouw nieuwsgierigheid aan? Wat vraagt op dit moment je aandacht? Welke ontwikkelingen zijn actueel in jouw team/school? Hoe ga je je ontwikkeling zichtbaar maken? Welke beelden roept cyclisch werken bij jou op? Hoe zorg jij ervoor dat je onderzoekend bent en blijft?
ontwikkelkader verzorgen van onderwijs 2: ontwikkelen van onderwijs 3: uitvoeren van onderwijs 4: studieloopbaanbegeleiding (slb) loopbaanoriëntatie en begeleiding (lob) 6: toetsen en beoordelen samenwerken in een team met relevante anderen taak 5 persoonlijke en professionele ontwikkeling taak 1* 	Vul de nulmeting in Bijlage F (na ontvangst studiewijzer) Maak een keuze welke taken / indicatoren in het gesprek aan de orde wilt laten komen.

kwadranten van het beroepsonderwijs

Welke beelden heb je t.a.v. het huidige beroepsonderwijs.

Welke taken en verantwoordelijkheden heb je op dit moment t.a.v. verzorgen van onderwijs aan jouw studenten?

Bekijk het filmpje over het hybride kwadrant via onderstaande link:

<https://www.youtube.com/watch?v=FpKxqN496rM>

Wat wordt jouw volgende stap om jouw studenten te laten leren en ontwikkeling in het beroepsonderwijs?

Verslag startgesprek

Schrijf hieronder een verslag van het startgesprek waarin je aandacht hebt voor de thema's en begeleidende vragen uit de tabel. Vraag feedback en eventuele aanvulling van je leidinggevende/werkplekbegeleider en begeleider vanuit NHL Stenden. Sluit af met de afspraken die gemaakt zijn t.a.v. begeleiding, leren zichtbaar maken, investering en tijdspad. Het definitieve verslag deel je met je begeleider van de opleiding en je werkplekbegeleider.

Datum startgesprek:

Deelnemers:

Schrijf hierin je verslag (richtlijn half A4)

Noteer hier de afspraken en je afspraak voor praktijkbezoek:

Verkenning: het voortgangsgesprek

Tijdens de opleiding zullen er op verschillende momenten voortgangsgesprekken worden gevoerd, bijvoorbeeld tijdens een praktijkbezoek.

Datum voortgangsgesprek:	Deelnemers voortgangsgesprek:
<i>Schrijf hier een verslag van het gesprek</i>	
<i>Noteer hier de gemaakte afspraken</i>	

Bijlage F Nulmeting, (tussentijdse) voortgang en afronding ten opzichte van de 6 taken van de mbo docent

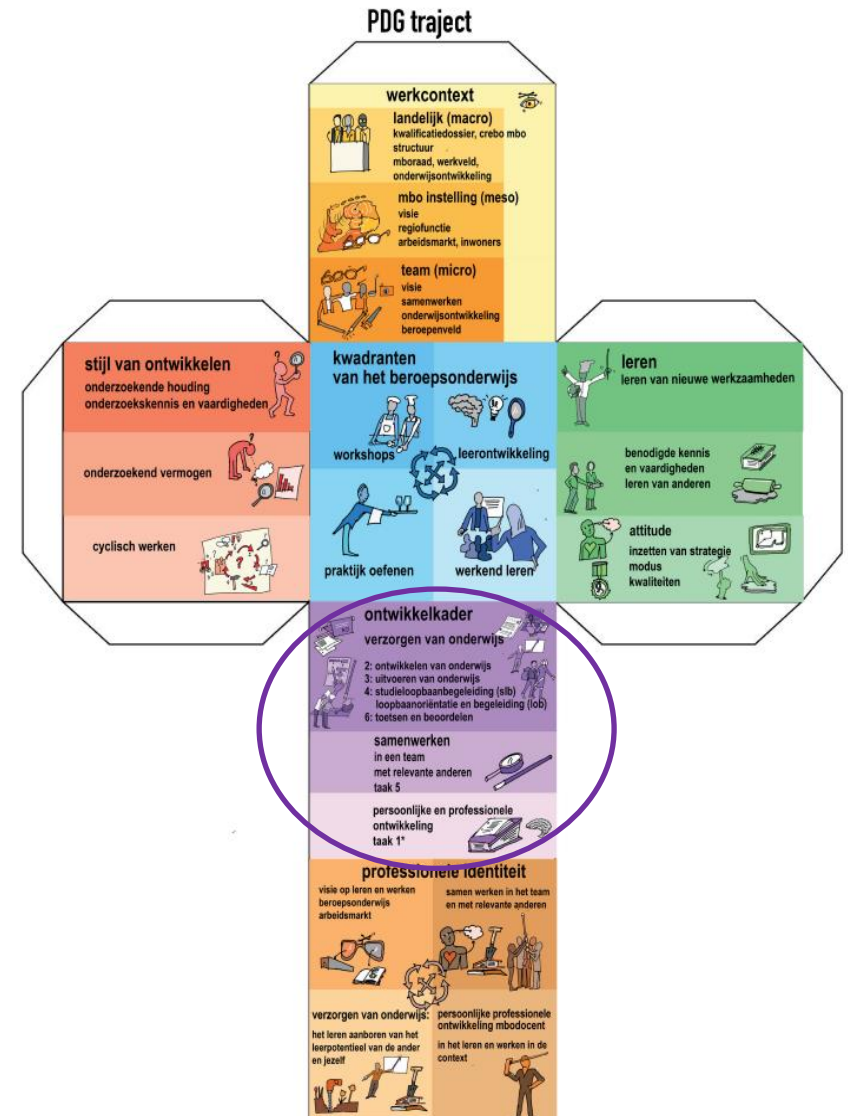
Met behulp van deze bijlage kun je je nulmeting, voortgang en afronding inzichtelijk maken ten opzichte van het opleidingskader:

de 6 taken van de mbo docent.

Beschrijf per deeltaak: “waar sta jij en wat heb je te ontwikkelen?” (Je kunt in je beschrijving ook gebruik maken van de andere vlakken van de bouwplaat).

In kolom één staat de deeltaak omschreven, in kolom twee is ruimte voor je nulmeting.

In kolom drie meet je je tussentijdse voortgang, in kolom vier maak je de balans op als je je portfolio inlevert.

Taak 1 De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft

Indicatoren	Nulmeting	Tussentijdse meting	Einde van de opleiding
1.1 De docent draagt bij aan de onderwijsontwikkeling, innovatie en kwaliteitszorg vanuit een onderzoekende houding. Resultaten: De docent denkt als teamlid mee hoe instellingsbeleid, wet- telijke kaders en actuele vak- en beroepsinhoudelijke ont- wikkelingen kunnen worden vertaald naar het onderwijs (= professionele ruimte van de docent).			
1.2 De docent is zich bewust van zijn eigen beperkingen, werkt planmatig aan zijn eigen vakinhoudelijke ontwikkeling in relatie tot het beroepenveld en in afstemming tot het team. Resultaten: - De docent maakt jaarlijks concrete afspraken met zijn lei- dinggevende over zijn persoonlijke ontwikkeling, in afstem- ming met het teamontwikkelpun, voert die afspraken uit, checkt en stelt bij (PDCA). - De docent maakt keuzes op basis van reflectie op en (syste- matisch) onderzoek naar eigen handelen en in afstemming in het team. - De docent staat open voor andere ideeën en werkwijzen en probeert die van tijd tot tijd uit. - De docent houdt zijn ontwikkeling, leerrendement, bij in een bekwaamheidsdossier volgens de richtlijnen van de school.			

1.3 De docent houdt de ontwikkelingen rondom taal en rekenen bij in de context van het beroep. Resultaat: De docent maakt de ontwikkelingen op taal- en rekengebied in een of meerdere beroepsproducten zichtbaar, bijvoorbeeld door een toets te maken waarin rekening gehouden wordt met het taal- en rekenniveau van de student (2f/3f).			
1.4 De docent werkt samen met andere docenten in opleiding (intervisie). Resultaten: - De docent ontvangt en geeft feedback en forward van en aan leraren in opleiding rekening houdend met het ontwikkelplan en de taken van de leraar. - De docent in opleiding maakt zijn eigen leren zichtbaar in verbinding met anderen, door het samen verzorgen van een workshop voor of in het werkveld.			
1.5 De docent werkt samen met onderwijsondersteuners, zoals instructeurs en onderwijsassistenten) op basis van het onderwijsprogramma en neemt verantwoordelijkheid voor het leerproces. Resultaten: - De docent is (mede) verantwoordelijk voor een duidelijke taaktoedeling aan een instructeur of ondersteuner en is eindverantwoordelijk voor het onderwijs. - De docent werkt samen met onderwijsondersteuners vanuit kwaliteitscriteria en wettelijke kaders.			

Taak 2 De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma

2.1 De docent ontwikkelt (een onderdeel van) het onderwijsprogramma, op basis van de wettelijke kaders, in samenspraak met het onderwijsteam en binnen de beleidskaders van de school. Resultaten: • Een vanuit de wettelijke kaders vormgegeven onderwijsprogramma met leerinhouden, gerelateerd aan de eindkwalificaties. • Een onderwijsprogramma waarin de onderwijsvisie van de school herkenbaar is uitgewerkt. • Een door het team gedragen onderwijsprogramma, waarin zichtbaar is wie wat doet, wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe onderlinge afstemming plaatsvindt. • Een onderwijsprogramma, waarin ruimte is voor actualisering aan de hand van ontwikkelingen in het beroepenveld. • Een programma met structurele aandacht voor en gekoppeld aan de ontwikkeling van beroeps-, loopbaan- en burgerschapscompetenties. • Een programma, waarin vakonderwijs, vakgericht taal- en rekenonderwijs, en/of moderne vreemde talen in het programma op zo'n manier verwerkt zijn, dat er een natuurlijke eenheid ontstaat in het beroepsgericht opleiden.			
--	--	--	--

2.2 De docent ontwerpt vanuit zijn individuele opdracht, in Afstemming met het team, leerarrangementen vanuit het beroepsprofiel van de toekomstige beroepsbeoefenaar in een daartoe passende (krachtige, beroeps-contextrijke) leeromgeving en daarbij actuele kennis en ervaring uit de hele breedte van het werkveld gebruikt en beschrijft de daarbij benodigde algemene kennis. Resultaten: • Leerarrangementen in het perspectief van het beroepsprofiel van de toekomstige beroepsbeoefenaar. • Leerarrangementen waarin theorie en praktijk met elkaar verbonden worden (theoretische leren en werkplekleren). • Leeractiviteiten (lessen, trainingen, workshops) waarbij de studenten: - theoretische concepten in concrete taken toepassen; - specifieke (beroeps)ervaringen koppelen aan theoretische concepten; - kennis, vaardigheden en attitudes aan beroepstaken verbinden; - een relatie leren zien tussen het detail en het grotere geheel.			
2.3 De docent stelt het ontwikkelde programma van tijd tot tijd bij, op basis van de gestelde doelen, feedbackinstrumenten, ervaringen en resultaten. Resultaat: • Een onderwijsprogramma dat structureel is ingebed in een PDCA-cyclus of ander kwaliteitssysteem om de effectiviteit van het onderwijs in kaart te brengen en om desgewenst (didactische) keuzes te heroverwegen ter verbetering van de leeropbrengst van de studenten.			

Taak 3 De docent voert een onderwijsprogramma uit

3.1 De docent benut de beroepspraktijkervaringen als leerervaringen en verbindt deze aan kennis, vaardigheden en houdingen die in schoolse situaties worden geleerd. De docent stimuleert dat de student deze kennis, vaardigheden en houdingen toepast in de praktijk. Resultaten: • Een integrale onderwijspraktijk waarbij de vakken dienend zijn aan het beroep waarvoor wordt opgeleid, waarbij studenten voortdurend worden uitgenodigd hun beroepservaringen te verbinden met het leren in de school en het in school geleerde met de praktijk te verbinden. • Een onderwijspraktijk, waarbij een integrale manier van begeleiding wordt gepraktiseerd: begeleiding naar een beroepsidentiteit die parallel loopt met persoonlijke begeleiding en begeleiding bij de (studie) loopbaan-stappen.			
3.2 De docent biedt het onderwijsprogramma op verschillende manieren aan(waar onder bijvoorbeeld afstandsleren of blended learning); zie hiervoor ook de kennisbasis ict. Resultaten: • Een uitvoeringspraktijk met mogelijkheden voor flexibilisering en maatwerk naar doel, doelgroep, werkstijlen, vorm en context. • Een uitvoeringspraktijk waarin – afhankelijk van doel en doelgroep – een balans gevonden is tussen theoretisch, methodisch en praktisch leren, waarbij de hiervoor benodigde kennis expliciet is gemaakt.			

3.3 De docent kiest– conform teamafspraken – werkvormen die passen bij doel, doelgroep, werkstijlen van studenten en context van de leeractiviteit. Resultaat: Een uitvoeringspraktijk waarin de docent kan signaleren welke student een aangepaste aanpak nodig heeft, ondersteuning kan vragen of kan doorverwijzen naar specialisten.			
3.4 De docent houdt rekening met verschillen tussen studenten en voorziet in een gerichte aanpak bij leerstoornissen of weet daarbij ondersteuning te vragen. Resultaat: Een evenwichtig aanbod van verschillende leeractiviteiten (theorielessen, trainingen en workshops), met theoretische, praktische en integrale opdrachten.			
3.5 De docent herkent de taal- en rekenaspecten in zijn onderwijs, kan deficiënties bij zijn studenten signaleren en zo nodig experts inschakelen. Resultaat: De docent weet wat zijn collega taal of rekenen kan bijdragen en maakt daar efficiënt gebruik van.			
3.6 De docent begeleidt de studenten bij het uitvoeren van de leer activiteiten, op basis van team- en instellingsafspraken. Resultaten: - Een onlosmakelijk met de onderwijsuitvoering verbonden set van resultaatgerichte begeleidingshandelingen, bestaande uit: - observeren van studenten tijdens hun leeractiviteiten; - handelen en interventies afstemmen op het leerproces (leren leren, leren attribueren, leren reguleren) en leerresultaten van de studenten;			

- met de student registreren van de voortgang; - met collega's de voortgang en gewenste interventies en communicatie bespreken. • Het leerproces evalueren om vast te stellen of het tot de gewenste resultaten leidt.			
3.7 De docent evalueert de uitvoering van het programma en de effectiviteit van de ingezette activiteiten en begeleidingsvormen met de direct betrokkenen (in samenwerking met het team) en trekt daaruit lessen voor verbetering. Resultaten: • Een kwaliteitscyclus waarin leeractiviteiten worden geëvalueerd (ook door studenten) en bijgesteld. Richtinggevend bij de evaluatie zijn: - leerbaarheid; - verbetering van de leerresultaten; - relevantie voor de beroepspraktijk; - performance docenten. • Een jaarlijkse evaluatie in relatie tot het instrumentarium voor kwaliteitszorg en rendementsgegevens.(bijvoorbeeld inzicht in de voortijdig schoolverlaters)			

Taak 4 De docent begeleidt de studenten tijdens de leerbaan

4.1 De docent begeleidt de student in de ontwikkeling van zijn beroepsidentiteit en loopbaan-competenties: wat wil ik, wat kan ik, wat doe ik en wat maak ik waar? De student leert zelf richting te geven aan zijn reflectie op kwaliteiten en motieven, werkexploratie, loopbaansturing en netwerken (ook in een vervolgopleiding). Resultaat: Een met het team afgestemd doorlopend en samenhangend begeleidingsproces, waarin de student zich ontwikkelt tot een zelfsturend persoon, waarbij hij functioneert als burger en als (aspirant) werknemer. Hierbij werkt hij aan zijn beroepsprofiel, eventuele doorstroom naar het hoger onderwijs en het verwerven van loopbaancompetenties.			
4.2 De docent ondersteunt de student en stimuleert bij het reflecteren op zijn studievoortgang, beroeps- en loopbaanvaardigheden en zijn beroepsidentiteit. Resultaat: Een met het team afgestemd begeleidingsproces met vaste gespreksmomenten, waarbij de student kritisch naar zichzelf leert kijken en zijn mogelijkheden leert kennen in directe relatie tot zijn (nabije) toekomst in onderwijs en/of werkveld.			
4.3 De docent begeleidt de student in keuzes wat waar (school of praktijk) wanneer geleerd wordt (in afnemende sturing). Resultaat: Een met het team afgestemd begeleidingsproces waarin de student stap-voor-stap de samenhang leert zien tussen wat hij waar kan leren.			

4.4 De docent brengt met de student gedurende het leerproces de voortgang in beeld en ondersteunt de student in het opbouwen van een portfolio. Resultaat: Een met het team afgestemde systematiek voor het vastleggen van de studievoortgang. De student, de loopbaanbegeleider en examinatoren/assessoren kunnen deze systematiek gebruiken.			
4.5 De docent onderhoudt contacten met alle functionarissen (binnen en buiten de school) die bij het leerproces van de student een rol spelen (inclusief netwerken). Resultaat: Een systeem waarin de contacten met anderen worden vastgelegd: wie communiceert met wie over het leerproces van studenten en hoe wordt er teruggekoppeld?			
4.6 De docent signaleert verzuim en andere factoren die de studievoortgang belemmeren en onderneemt zo nodig actie. Resultaat: Een systeem waarin informatie over factoren die de studievoortgang belemmeren wordt vastgelegd. Het systeem kan ook gebruikt worden voor de verzuimregistratie			

Taak 5 De docent is actief betrokken bij de beroepspraktijkvorming

5.1 De docent bereidt met studenten de beroepspraktijkvorming voor. Resultaten: • Een met het team afgestemd onderwijsprogramma voor ‘solliciteren’, kennismaken met en gedragsregels in het leerbedrijf. • De student is in grote lijnen op de hoogte van wat hij in het leerbedrijf kan leren, wat hij van zijn begeleider kan verwachten en hoe hij in het bedrijf zijn leerresultaten kan bijhouden.			
5.2 De docent begeleidt studenten bij de beroepspraktijkvorming in en buiten de school. Resultaten: • Een bijdrage aan de praktijk van de beroepspraktijkvorming waarin helder is wat in en buiten school geleerd kan worden en hoe dit met het team en de praktijkopleider is afgestemd. • Een bijdrage aan de praktijk van de beroepspraktijkvorming met opdrachten die op basis van actuele kennis van het beroepenveld ontworpen zijn. De opdrachten zijn afgestemd met het team en met de praktijkopleider. Hierbinnen kan specifieke aandacht zijn voor het functioneel gebruik van taal en rekenen in de context van het beroep. • Een met de praktijkopleider afgestemde begeleiding (binnen teamafspraken).			
5.3 De docent onderhoudt via praktijkbezoeken zijn kennis van het beroepenveld. Resultaat: Een manier van werken waarbij docenten voortdurend de ontwikkelingen in het beroep volgen en waarbij zij inzichten met het team delen.			

Taak 6 De docent construeert, hanteert en evalueert beoordelingsinstrumenten

6.1 De docent bereidt de student voor op zijn ontwikkelingsgerichte toetsing (formatief) en examinering (summatief), op basis van de team- en instellingsafspraken. Resultaten: • De student weet hoe hij beoordeeld wordt en hoe hij zich daarop moet voorbereiden. Onderwijs en examinering sluiten op elkaar aan. • De student weet welke beoordelingen ontwikkelingsgericht en welke kwalificerend zijn.			
6.2 De docent zorgt voor een passende organisatie van de ontwikkelingsgerichte toetsing en examinering, op basis van de team- en instellingsafspraken. Resultaten: • De student voert de ontwikkelingsgerichte toets of het examen uit onder de juiste afnamecondities. • De student weet wat hij kan verwachten. • De beoordeling is correct en leidt tot verdere ontwikkeling of tot een valide en betrouwbaar examenresultaat.			

Bijlage G-I Beoordelingsformulier Methodisch onderzoeksvaardigheden zichtbaar maken

De methodische onderzoeksvaardigheden toon je aan door de lichtblauwe vlakken (kolom 4 en 5) in onderstaand schema te vullen.

Naam:

Datum:

Naam beoordelaar:

Handtekening:

Voorwaardelijke Eisen		ja	nee	Toelichting als er 'nee' is aangekruist	
Het eindproduct:					
Voldoet aan de VRAAK-criteria (Variatie, Relevantie, Authenticiteit, Actualiteit, Kwaliteit)					
De stijl is professioneel en navolgbaar					
Heeft een eigen passende vorm, voorzien van naam, datum, werkplek, PDG-begeleider, werkplekbegeleider					
Heeft een rapportage in schriftelijke, audiovisuele en/of digitale vorm volgens de richtlijnen					
Voldoet voor 90% aan de APA-norm wat betreft bronnenlijst en literatuurverwijzingen. Criterium: bronnen zijn herleidbaar					
EINDBEOORDELING: voldaan/niet voldaan					
				<i>Waar</i>	<i>Korte toelichting</i>
Verkenning		Dilemma, frictiemoment en/of doel zijn beschreven met aandacht voor verkenning van een vraagstuk. De verkenning is gedaan vanuit verschillende perspectieven: vanuit het eigen handelen en functie/rol, vanuit de doelgroep (student) en vanuit het team en de opdracht van het team. Er is aandacht voor visie in de verkenning van het vraagstuk.			

Relevantie en impact		De relevantie van het onderzochte vraagstuk/dilemma is aangetoond op de volgende niveaus: A op context niveau B professionaliteit op didactische en pedagogisch niveau C eigen professionele ontwikkeling D eigen persoonlijke ontwikkeling		
Fundering en onderbouwing		Er zijn gericht bronnen en methodieken gevonden, toegepast en geëvalueerd		
Analyseren en redeneren		Er worden conclusies en aanbevelingen gedestilleerd vanuit een analyse en redentie m.b.v.: A perspectieven en feedback van alle participanten (collega's, studenten) B peerfeedback van medestudenten C feedback en feedforward van opleider en werkplekbegeleider D het eigen leren		
Evalueren en rapporteren		Er is aantoonbaar cyclisch gewerkt en geleerd. Er wordt een samenhangend geheel gepresenteerd waarin: A feedforward wordt verwoord t.a.v. de eigen ontwikkeling en op context niveau B het is deelbaar en navolgbaar voor collega- professionals		
Originaliteit en inzichten		Er is gewerkt vanuit persoonlijke en professionele vraagstukken. Drijfveren en visie zijn gekoppeld aan de eigen ontwikkeling. Opgedane inzichten worden ontwikkelingsgericht gedeeld. Er is een kritische houding aangetoond t.a.v. het eigen handelen en de eigen ontwikkeling.		

Bijlage G-II Beoordelingsformulier praktijkonderzoek in de school

Naam:

Projectnummer:

Naam beoordelaar:

Handtekening beoordelaar:

Datum:

BEOORDELING TOTAAL: • onvoldoende • voldoende • goed • uitstekend

Ontwerponderzoek	Onvoldoende bij 1 of meer onvoldoende	Voldoende bij alle voldoende	Goed bij 5 goed	Uitstekend bij 7 goed
Ander onderzoek	Onvoldoende bij 1 of meer onvoldoende	Voldoende bij alle voldoende exclusief ontwerpen	Goed bij 4 goed	Uitstekend bij 6 goed

	• Onvoldoende	• Voldoende	• Goed
Verkenning en theoretische onderbouwing	Argumenten:	- Bij de verkenning van het praktijkprobleem is gebruik gemaakt van meerdere praktijkdeskundigen (bv. collega's, leerlingen). - De resultaten van de verkenning leiden tot een logische en beargumenteerde definiëring van het probleem waarin relevante onderdelen van de 5w-h vragen terug te vinden zijn - Relevante vakliteratuur over het probleem (minimaal 10 actuele betrouwbare bronnen) vormt een theoretische onderbouwing.	En... - De probleemanalyse maakt duidelijk welke betekenis de resultaten mogelijk hebben voor de praktijksituatie. - De literatuur is op systematische wijze geselecteerd en systematisch bestudeerd.

Doel en vraagstelling	• Onvoldoende	• Voldoende	• Goed
	Argumenten:	- Het type onderzoek is passend bij het onderzoeksdoel en -vraag. - De onderzoeksvraag is afgebakend en raakt de kern van de praktijksituatie. - De onderzoeksvraag levert een bijdrage aan een oplossing in de praktijksituatie. - De deelvragen dragen bij aan de beantwoording van de hoofdvraag	En... - Beantwoording van de onderzoeksvraag levert een bijdrage aan een oplossing in de praktijksituatie.
Planning	• Onvoldoende	• Voldoende	• Goed
	Argumenten:	- Het onderzoeksplan is een heldere beschrijving waarin het probleem vanuit de praktijk, vakliteratuur, onderzoeksdoel, -vraag en -aanpak een logisch samenhangend geheel vormen. - De aanpak bevat de te ondernemen actiestappen. -	En... - De gekozen methode van dataverzameling is beargumenteerd (o.a. hoe deze aansluit bij het type onderzoek).
Dataverzameling vanuit de praktijk	• Onvoldoende	• Voldoende	• Goed
	Argumenten:	- Je verzamelt op minimaal twee verschillende manieren data in de praktijksituatie	En - Er is beargumenteerd hoe respectvol en integer is samengewerkt met de respondenten tijdens het verzamelen van gegevens.

Analyseren en concluderen	• Onvoldoende	• Voldoende	• Goed
	Argumenten:	- De data zijn volgens een navolgbare methode verwerkt. - De analyse is navolgbaar. - De conclusies die uit de analyse volgen zijn te herleiden. - De onderzoeksvraag wordt (voor zover mogelijk) beantwoord. - Bij het trekken van conclusies wordt ingegaan op de onzekerheden die hierbij een rol spelen.	En.... De conclusies worden diepgaand besproken - Mogelijke verklaringen worden besproken. - De betrouwbaarheid van de conclusie wordt onderbouwd vanuit de verzamelde gegevens.
Rapporteren en evalueren	• Onvoldoende	• Voldoende	• Goed
	Argumenten:	- Het verslag is geschreven in duidelijke en eenvoudige schrijftaal voor de beroepsgroep. - Belangrijke begrippen worden uitgelegd. - Mogelijkheden voor vervolgonderzoek worden aangegeven. - APA-richtlijnen voor het verwijzen naar bronnen worden gebruikt. - Er worden aanbevelingen gedaan / interventies voorgesteld op basis van de resultaten. - Het verslag bevat een terugblik op het onderzoeksproces.	En... - In de evaluatie bespreek je de ontwikkeling ten aanzien van het vormgeven aan een onderzoeksproces.

Ontwerpen (aan de orde bij een ontwerponderzoek)	• Onvoldoende	• Voldoende	• Goed
	Argumenten:	- De gekozen ontwerp<i>vorm</i> past bij de onderzoeksvraag en doelgroep. - De ontwerpeisen en beoogde effecten van het ontwerp zijn verantwoord. - De ontwerpeisen zijn geconcretiseerd in materiaal. - Het ontwerp is bruikbaar in de praktijksituatie. - De dataverzamelingsinstrumenten zijn gekozen in het licht van het beoogde effect.	En.... - De keuze voor delen in je ontwerp die niet uit de ontwerpeisen voortvloeien zijn beschreven. - Bij de keuzes en verantwoording in het ontwerp is onderscheid gemaakt in relevantie en bruikbaarheid. - Bij de keuzes en verantwoording voor dataverzamelingsinstrumenten is onderscheid gemaakt in verwachte en werkelijke bruikbaarheid en effectiviteit.

Bijlage G-III Beoordeling Didactisch Ontwerponderzoek

Naam student:	Handtekening student:	Projectnummer:
Naam beoordelaar:	Handtekening beoordelaar:	Datum:
BEOORDELING TOTAAL: • onvoldoende Vanaf 1 onvoldoende • voldoende Bij geen onvoldoende • goed Vanaf 3g/2v • uitstekend Vanaf 3u/2g		

Kennis en inzicht	• voldoende	• goed	• uitstekend
Basiscriteria die laten zien dat de student: In de eigen les- of schoolpraktijk zelf een ambitie of probleem kan vaststellen dat leidt tot een didactisch ontwerp. Gebruik heeft gemaakt van relevante concepten, theorieën en werkwijzen van het vakgebied. Zich verdiept heeft in nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied relevant voor het onderwerp van het ontwerpcyclus Gebruik heeft gemaakt van gespecialiseerde handboeken, wetenschappelijke artikelen en vakliteratuur Gebruik heeft gemaakt van experts die veel van het onderwerp afweten.	Waarmee de student... getuigt van kennis en inzicht met betrekking tot zijn professionele ontwikkeling op basis van nieuwe inzichten.	... en daarin recente maatschappelijke en/of wetenschappelijke ontwikkelingen mee neemt.	... en in het verlengde hiervan een originele, onderbouwde bijdrage kan leveren aan het ontwikkelen van voorstellen voor de praktijk.
	Door in zijn eigen probleemanalyse specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student.)	Door in zijn eigen probleemanalyse specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student.)	Door in zijn eigen probleemanalyse specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student.)

Toepassen kennis en inzicht	• voldoende	• goed	• uitstekend
Basiscriteria die laten zien dat de student: Onderwijsleeractiviteiten of een experimenteel ontwerp kan opzetten, uitvoeren en evalueren. Relevante gegevens heeft verzameld uit schriftelijke bronnen en deze correct heeft geïnterpreteerd. Door middel van onderzoek / analyse in de praktijk op een systematische en methodologisch verantwoorde manier relevante gegevens heeft verzameld. Aantoont dat het onderzoek een directe bijdrage levert aan het oplossen van de gestelde problemen. Een duidelijk onderscheid kan maken tussen meningen en feiten.	Waarmee de student... getuigt in de praktijk van kennis en inzicht in zijn professionele ontwikkeling op basis van nieuwe inzichten	... en argumentaties kan geven voor het oplossen van praktische problemen op dit gebied ook in relatie tot wetenschappelijke ontwikkelingen	... alsmede binnen een bredere maatschappelijke of interdisciplinaire context.
	Door in zijn eigen ontwerp specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student)	Door in zijn eigen ontwerp specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student)	Door in zijn eigen ontwerp specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student)

Oordeelsvorming	• voldoende	• goed	• uitstekend
Basiscriteria die laten zien dat de student: Oplossingen heeft ontwikkeld die met theoretische en praktische argumenten zijn onderbouwd en recht doen aan de belangen van alle betrokkenen. De oplossingen op haalbaarheid heeft getoetst en de implementatie ervan heeft uitgewerkt. In de oordeelsvorming zijn alle relevante aspecten meegenomen en meegewogen zoals toepasbaarheid in de praktijk, maar ook implementatieaspecten en relevante sociaal-maatschappelijke en ethische aspecten. De conclusies en aanbevelingen heeft gebaseerd op een eigen afweging van argumenten en informatie en heeft met valide argumenten onderbouwd.	Waarmee de student... zich een oordeel gevormd heeft over de professionele gevolgen van nieuwe inzichten op relevant maatschappelijk, wetenschappelijk en ethisch gebied. Door in zijn eigen ontwerp specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student)	... en de praktische uitvoering hiervan consequent kan verbinden aan het door hem gevormde oordeel over deze nieuwe inzichten Door in zijn eigen ontwerp specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student)	... en daarin de eigen visie op leren en onderwijs mee neemt. Door in zijn eigen ontwerp specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student)
Communicatie	• voldoende	• goed	• uitstekend
Basiscriteria die laten zien dat de student: Gedurende het afstudeeronderzoek nieuwe kennis en vaardigheden heeft verworven. Uitlegt hoe dit onderzoek heeft bijgedragen aan de eigen onderzoekende, professionele houding en wat dat brengt voor de toekomst voor het professioneel handelen als docent.	Waarmee de student... in staat is om effectief en doelmatig te communiceren over ontwikkelingen op basis van nieuwe inzichten. Door in zijn eigen ontwerp specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student)	... en in staat is om informatie, ideeën en oplossingen hierover over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten en is hierin gepast interactief. Door in zijn eigen ontwerp specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student)	...en dat gefundeerd kan onderbouwen. Door in zijn eigen ontwerp specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student)

Leervaardigheden	• voldoende	• goed	• uitstekend
Basiscriteria die laten zien dat de student: In staat is om informatie, ideeën en oplossingen op correct wijze over te brengen. Opgedane ervaringen uit het ontwerpcyclus deelt met betrokken uit de eigen les- of schoolpraktijk.	Waarmee de student... op basis van reflectie en feedback blijkt van inzicht geeft in het eigen ontwikkelingsperspectief m.b.t. nieuwe inzichten en dit vertaalt naar acties en plannen voor voortgaande professionele ontwikkeling en neemt daarin recente onderwijs-ontwikkelingen mee.	... en daarin maatschappelijke en/of wetenschappelijke ontwikkelingen mee neemt.	... alsmede de eigen visie op leren en onderwijs.
		Door in zijn reflectie specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student)	Door in zijn reflectie specifiek te laten zien dat: (in te vullen door begeleider en student)
Aanbevelingen bij onvoldoende:			

Bijlage G-IV Beoordelingsformulier Participatief Actieonderzoek

Naam:

Projectnummer:

Naam beoordelaar:

Handtekening beoordelaar:

Datum:

De beoordelingscriteria voor het onderzoeks-artikel zijn hieronder beschreven per beoordelingsonderdeel met een bepaalde weging. Het definitieve artikel wordt door de eerste beoordelaar en een tweede beoordelaar, onafhankelijk van elkaar, beoordeeld aan de hand van deze beoordelingscriteria. Na overleg stelt de eerste beoordelaar het definitieve eindcijfer vast.

BEOORDELING TOTAAL: ☐ **onvoldoende** ☐ **voldoende** ☐ **goed** ☐ **uitstekend**

(participatief) actieonderzoek			
Onvoldoende bij 1 of meer onvoldoende		Voldoende bij alle voldoende	Goed bij 5 goed
Uitstekend bij 7 goed			
Beoordelingscriteria			
	<i>Onvoldoende (toelichting)</i>	<i>Voldoende</i>	<i>Goed</i>
1 Samenvatting		• Omvang abstract is max. 300 woorden en kent de volgende subkopjes: Achtergrond, Vraagstelling, Methode, Resultaten, Conclusie. • Samenvatting is goed te volgen zonder het hele artikel gelezen te moeten hebben. • Benoemt de achtergrond van het onderzoek. • Welke dataverzamelingstechnieken gebruikt zijn. • Wat de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek zijn. • Welke conclusie getrokken kan worden.	• Inhoud samenvatting komt overeen met wat in het artikel beschreven is. • De samenvatting maakt voldoende duidelijk op welke vraag het onderzoek een antwoord heeft.

2 Inleiding		• De inleiding is logisch en begrijpelijk gestructureerd. • De relevantie, c.q. omvang van het probleem is beschreven. • Er is nagegaan wat er in de literatuur bekend over het onderwerp en de belangrijkste bevindingen zijn daarvan in de inleiding weergegeven. • In de tekst wordt naar de literatuurbronnen verwezen, volgens APA-normen. • De aanleiding voor het onderzoek, dus het probleem waar men in de praktijk tegenaan loopt, wordt duidelijk geformuleerd Er is sprake van een heldere doelstelling, d.w.z. wat met de resultaten van het onderzoek wordt beoogd (veranderdoel). • De doelstelling is een logisch gevolg van het geformuleerde probleem (de aanleiding). • De onderzoeksvragen sluiten aan op het doel en zijn duidelijk/precies genoeg geformuleerd	• Oorzaken en of gevolgen m.b.t. het onderwerp wordt in de inleiding beschreven.
3 Methode van onderzoek		• Voldoende duidelijk is beschreven wie de onderzoekspopulatie vormen en welke criteria om dit te bepalen zijn gebruikt en waarom. • De omvang van de populatie/ steekproef wordt adequaat verantwoord. • De wervings- en informatieprocedure van de participanten zijn voldoende helder beschreven. • Bij kwantitatief onderzoek; Wordt van de gebruikte dataverzamelingstechniek/meetinstrument de inhoud (aspecten en aantal items) beschreven • Bij kwalitatief onderzoek: is aangegeven hoe de data zijn verzameld.(Bijvoorbeeld: Wordt het type interview of het type observatie voldoende duidelijk beschreven en verantwoord.) • Bij kwalitatief onderzoek: zijn de maatregelen die genoemd zijn om de kwaliteit van de data en van de analyse te waarborgen, voldoende doordacht en beschreven.	• Duidelijk is beschreven hoe ze benaderd en geïnformeerd zijn en door wie. • De variabelen van het onderzoek worden duidelijk benoemd en op welke manier hier rekening mee wordt gehouden • Het gebruik van kwantitatief onderzoek is verantwoord en de betrouwbaarheid en validiteit is besproken.
4 Resultaten		• De kenmerken worden (de demografische data) van de populatie/steekproef overzichtelijk gepresenteerd (in een tabel dan wel in de tekst). • De resultaten worden ter beantwoording van de onderzoeksvragen volgens een	• In de tekst wordt verwezen naar de bijbehorende tabellen/figuren. • De resultaten zijn inhoudelijk correct

		bepaalde structuur (en met sub-kopjes) gepresenteerd. • Deze structuur een logische volgorde. • De gepresenteerde resultaten zijn relevant en goed te volgen, geven ze een antwoord op de vraagstelling. • De feitelijke resultaten zijn gepresenteerd en beschreven, bevatten geen interpretaties en discussie.	beschreven.
5 Discussie		• De belangrijkste resultaten worden bediscussieerd in de zin van hun betekenis en meerwaarde in het licht van de bestaande literatuur • Er worden logische en begrijpelijke verklaringen gegeven voor de onderzoeksresultaten. • beschreven wordt wat de praktische implicaties zijn van de resultaten.	• Er wordt aandacht geschonken aan de methodologische beperkingen van het onderzoek. • Beperkingen qua interne en externe validiteit worden beschreven.
6 Conclusie en aanbevelingen		• Er is antwoord op de onderzoeksvraag(vragen) gegeven. • De conclusies zijn helder geformuleerd. • De conclusies zijn gebaseerd op de resultaten/bevindingen Worden er geen nieuwe resultaten beschreven? • De aanbevelingen zijn voor verder onderzoek relevant, dus gebaseerd op de resultaten/bevindingen.	• Daarbij is rekening gehouden met de methodologische beperkingen van het onderzoek?
7 Algemene zaken		• Er is sprake van een onderzoeksmatige stijl van schrijven, bijvoorbeeld geen ik-gebruik of een veelheid van eigen meningen en ervaringen. De tekst van het artikel is correct gespeld en grammaticaal juist. • De tekst is passend vormgegeven (leesbaarheid). • De bronnenlijst is conform APA-norm. • Het verslag is opgebouwd volgens de vaste structuur van een onderzoeksverslag: abstract, inleiding, methode van onderzoek, resultaten, conclusies en aanbevelingen, bronnenlijst. • Het artikel heeft een titel die de lading dekt. • Het verslag bestaat (excl. abstract/samenvatting, tabellen/figuren, referentielijst) uit maximaal 4000 woorden.	• Er is daarbij sprake van een duidelijke scheiding tussen praktijkervaringen en onderzoeksbevindingen/feiten. • De feiten zijn onderbouwd met literatuur.

Bijlage H Beoordelingsformulier eindproduct

Naam deelnemer:	Onderwijs instelling:	Bijgevoegd: ☐ Portfolio ☐ Bijlage D ☐ Bijlage GI of GII of GIII of GIV
Eerste beoordelaar:	Paraaf:	Datum:
Tweede beoordelaar:	Paraaf:	Datum:

Beoordeling van het eindproduct:

☐ VOLDAAN ☐ NOG NIET VOLDAAN

Als er een criterium met 'nog niet voldaan' beoordeeld wordt, volgt er overleg tussen student en begeleider hoe dit criterium alsnog wordt aangetoond.

Deelnemer maakt een verslag van deze afspraken en laat deze ondertekenen door begeleider.

Voorwaardelijke eisen	Het eindproduct	Ja	Nee	Toelichting als er 'nee' aangekruist is
(Bij het niet voldoen aan deze voorwaarden kan het eindproduct niet beoordeeld worden)	Voldoet aan de VRAAK-criteria (Variatie, Relevantie, Authenticiteit, Actualiteit, Kwaliteit)			
	De stijl is professioneel en navolgbaar			
	Heeft een eigen passende vorm, voorzien van naam, datum, werkplek, PDG-begeleider, werkplekbegeleider			
	Heeft een rapportage in schriftelijke, audiovisuele en/of digitale vorm volgens de richtlijnen			
	Voldoet voor 90% aan de APA-norm wat betreft bronnenlijst en literatuurverwijzingen. Criterium: bronnen zijn herleidbaar			

Indicator	Voldaan	Niet voldaan	Toelichting
Je geeft informatie over jezelf en je werkcontext			
Je maakt jouw professionele ontwikkeling als mbo-docent inzichtelijk. Hoe is dit proces verlopen en hoe gaat deze ontwikkeling verder richting de toekomst?			
Je maakt inzichtelijk vanuit welke onderwijsvisie je werkt gekoppeld aan de landelijke en regionale maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijs, in het werkveld en in de samenleving en van je mbo-instelling.			
Je haalt feedback op van je studenten, collega's, werkveldcontacten e.d. over jouw werkwijze in het co-creëren in het leren.			
Je maakt inzichtelijk welke inspiratie je meeneemt vanuit de verschillende bronnen in het leren van jezelf en de anderen.			

Bijlage I Beoordelingsformulier professionele einddialoog

Naam deelnemer:	Onderwijs instelling:	Datum:
Eerste beoordelaar:	Tweede beoordelaar:	Aanwezigen:
Handtekening:	Handtekening:	

Beoordeling van de professionele einddialoog

☐ **Voldaan** ☐ **Nog niet voldaan**

Als er een criterium met 'nog niet voldaan' beoordeeld wordt, volgt er overleg tussen student en begeleider hoe dit criterium alsnog wordt aangetoond. Deelnemer maakt een verslag van deze afspraken en laat deze ondertekenen door begeleider.

Indicatoren	Voldaan	Niet voldaan	Toelichting
Je voert een professionele dialoog aan de hand van thema's die relevant zijn in het mbo			
Je laat zien dat de professionele dialoog kunt voeren over:			
Jouw visie op goed mbo onderwijs hierin betrek je pedagogische en didactische aspecten. (Het verzorgen van onderwijs : Taak 2, 3, 4, 6 van de mbo docent)			
Jouw visie en dilemma's in het samenwerken in het team en relevante anderen . (Taak 1 en 5 van de mbo docent)			
Jouw persoonlijke professionele ontwikkeling gedurende je opleiding. (Taak 1 van de mbo docent)			

Bijlage J Aandachtspunten voor het samenstellen van je portfolio

Aandachtspunten	Naam student:	Opmerkingen van:
kwadranten van het beroepsonderwijs The diagram shows four quadrants of vocational education. Top-left: 'workshops' with an icon of two people at a table. Top-right: 'leerontwikkeling' (learning development) with an icon of a brain and a lightbulb. Bottom-left: 'praktijk oefenen' (practical exercises) with an icon of a person at a desk. Bottom-right: 'werkend leren' (learning by doing) with an icon of two people working together. A central circular arrow connects the four quadrants.	Wat neem je mee vanuit de verschillende kwadranten? • workshops • praktijk oefenen • leerontwikkelingen • werkend leren	
A Verzorgen van onderwijs (Taak 2, 3, 4, 6 van de mbo docent)	○ Didactisch practicum ○ Bezoek NHL Stenden-begeleider ○ Samen onderwijs voorbereiden en uitvoeren met collega's ○ Op bezoek bij collega's ○ Feedback van je studenten ○ Terugblik op wat jij meeneemt uit je opleidingsdagen ○ Of anders nl: ○	
B Werken in een organisatie (Taak 1 en 5 van de mbo docent)	○ Thema's en uitdagingen in het team ○ Overzicht van professionals buiten je team ○ Feedback van collega's op jouw rol in het team ○ Terugblik op wat jij meeneemt uit de opleidingsdagen voor je eigen team ○ Of anders nl: ○	
C Persoonlijke professionele Ontwikkeling (Taak 1 van de mbo docent)	○ Terugkoppeling a.d.h.v. tussentijdsgesprek met je coach en NHL Stenden-begeleider ○ Uitwerking van drie ervaringen uit in my Insight Out en wat heb je teruggekregen van je leergroep-leden ○ Een terugblik van de intervisie op je werkplek ○ Een terugblik op de drie bijeenkomsten ○ Terugblik op wat jij meeneemt uit de opleidingsdagen voor je eigen ontwikkeling ○ Of anders nl: ○	

Aangeven welke indicator(en) je laat zien in je uitwerkingen Bijlage B

CHECKLIST		
Waar in je portfolio verbind je de deeltaak aan je ervaringen?		
Taak 1: De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft	Ervaringen	Toelichting
1.1 De docent draagt bij aan de onderwijsontwikkeling, innovatie en kwaliteitszorg van <u>zijn</u> een onderzoekende houding. Resultaat: De docent denkt als teamlid mee hoe instellingsbeleid, wettelijke kaders en actuele vak- en beroepsinhoudelijke ontwikkelingen kunnen worden vertaald naar het <u>onderwijs</u> professionele ruimte van de docent).		
1.2 De docent is zich bewust van zijn eigen beperkingen, werkt planmatig aan <u>zijn eigen vakinhoudelijke</u> ontwikkeling in relatie tot het beroepenveld en in afstemming met het team Resultaten: - De docent maakt jaarlijks concrete afspraken met zijn leidinggevende over zijn persoonlijke ontwikkeling, in afstemming met het teamontwikkelingsplan, voert die afspraken uit, checkt en stelt bij (PDCA). - De docent maakt keuzes op basis van reflectie op en (systematisch) onderzoek naar eigen <u>beperkingen</u> en in afstemming met het team. - De docent staat open voor andere ideeën en werkwijzen en probeert die van tijd tot tijd uit. - De docent houdt zijn ontwikkeling, leerrendement, bij in een bekwaamheidsdossier volgens de richtlijnen van zijn of haar school.		

Verwerk in je ervaringen de bronnen die horen bij de modules van de periode en betrek anderen erbij

- **Verplichte bronnen**

Bijlage C Checklist zichtbaarheid beoordelingscriteria en verplichte literatuur

CHECKLIST						
ZICHTBAARHEID CRITERIA en verplichte literatuur						
Taak 1: De docent draagt er zorg voor dat hij professional is en blijft	Verplichte literatuur	Handboek 1: In je werk	Handboek 2: In je werk	Handboek 3: In je werk	Handboek 4: In je werk	Handboek 5: In je werk
1.1 De docent bijdraagt aan de onderwijsontwikkeling, innovatie en kwaliteitszorg vanuit een onderzoekende houding.		Hfdst 4	Hfdst 13.1	Hfdst 4		
1.2 De docent is zich bewust van zijn eigen beperkingen, werkt planmatig aan <u>zijn eigen vakinhoudelijke</u> ontwikkeling in relatie tot het	Schermafbeelding	Hfdst 2, 3	Hfdst 11, 13.3	Hfdst 11, 12	Hfdst 1, 4	

- **Anderen**

VOORAF: Ask-Up

- * wat wil ik ze leren, wat is mijn doel?
- * Hoe ga ik ze laten leren?
- * Wat vind ik moeilijk bij het geven van instructie?
- * Wat vind ik makkelijk bij het geven van instructie?
- * Wanneer ben ik tevreden?

NA AFLOOP: Ask-Back

- Heb ik mijn doel gehaald? Waarom wel/niet?
- Wat heb ik gedaan om mijn doel te halen?
- Wat heb ik de groep zien doen?
- Wat ging er goed, waar ben ik trots op?
- Welke kwaliteiten heb ik laten zien?
- Wat werkte, wat werkt minder?

NA AFLOOP: Ask-Forward

- Wat ga ik een volgende keer weer doen?
- Wat kan ik een volgende keer anders doen?
- Waar wil ik nog mee oefenen?
- Hoe kan ik hier mee oefenen in mijn eigen context?
- Wat zou het mij opleveren als ik hierin groei?

- **Kaders uit de werkcontext**

	Je werkt onderzoekend door o.a. gebruik te maken van: OVUR Methodisch en planmatig je onderzoekskennis en vaardigheden inzetten: • Methodisch onderzoeksvaardigheden zichtbaar maken • Praktijkonderzoek in de school • Participatief onderzoek	
	Reflectieve professional Wat neem je mee voor de volgende periode?	

Bijlage K Overeenkomst Werkplekieren PDG

Ondergetekenden:

- 1 [school] gevestigd te [plaats] en kantoorhoudende aan [adres, postcode, plaats],
ingeschreven in het handelsregister onder nummer (KvK) [nummer]
vertegenwoordigd door de [naam, functie],
hierna te noemen 'praktijkschool',
- 2 [naam stagiaire, geboortedatum] [adres, postcode, plaats],
Opleiding Pedagogisch Didactisch Getuigschrift (PDG) voor mbo-docenten,
Werkplekieren,
hierna te noemen 'stagiair',
- 3 **Stichting NHLStenden**, gevestigd te Leeuwarden en kantoorhoudende aan Rengerslaan
10, 8917 DD, Leeuwarden, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41002686,
vertegenwoordigd door Jantine Kuijpers Waarnemend academiedirecteur vo & mbo
hierna te noemen 'NHLStenden'.

De praktijkschool, stagiair en NHLStenden worden hierna ieder afzonderlijk mede aangeduid als 'partij' en tezamen als 'partijen'.

In overweging nemende dat:

- NHLStenden de NHLStenden Hogeschool in stand houdt, welke hogeschool de opleiding tot het kwalificeren tot mbo-docent verzorgt;
- de stagiair bij NHLStenden een opleiding tot het kwalificeren tot mbo-docent volgt die tot het hoger beroepsonderwijs behoort;
- het werkplekieren een kenmerkend onderdeel van het opleidingsprogramma is;
- de praktijkschool aan de stagiair de mogelijkheid wil bieden bij de praktijkschool het werkplekieren uit te voeren;
- de stagiair bij de praktijkschool het werkplekieren wenst uit te voeren;
- partijen hun afspraken betreffende het werkplekieren in deze overeenkomst wensen vast te leggen.

Verklaren het volgende te zijn overeengekomen:

Artikel 1 Werkplekieren

- 1 De stagiair zal in het kader van zijn opleiding bij de praktijkschool het werkplekieren uitvoeren in overeenstemming met het bepaalde in deze overeenkomst.
- 2 De stagiair zal zich gedurende het werkplekieren ingeschreven houden als cursist bij de NHLStenden opleiding Pedagogisch Didactisch Getuigschrift (PDG) voor het kwalificeren tot mbo-docenten.
- 3 De praktijkschool zal de stagiair werkzaamheden en/of opdrachten laten uitvoeren zoals omschreven in de Handleiding PDG en in het Reglement PDG en verschaft de stagiair daartoe voldoende informatie en faciliteiten.
- 4 De praktijkschool zal de stagiair uitsluitend overige werkzaamheden en opdrachten laten uitvoeren voor zover deze aansluiten bij de richtlijnen voor het werkplekieren en deze bij de uitvoering van de daarin vermelde werkzaamheden en opdrachten niet belemmeren.

- 5 Het werkplekleren is nader omschreven in de Handleiding PDG en in het Reglement PDG. De Handleiding PDG en het Reglement PDG zijn als Bijlage bij deze overeenkomst opgenomen.
- 6 In geval van strijdigheid tussen de bepalingen van de Handleiding PDG en het Reglement PDG prevaleert het reglement PDG boven de Handleiding PDG.

Artikel 2 Duur, standplaats, werkomgeving, werktijden en verlof

- 1 Het werkplekleren omvat [minimaal 0,4 op jaarbasis, conform het reglement PDG] fte en vangt aan op [datum] en eindigt op [datum], verdere gegevens rondom het aantal dagen en uren staan beschreven het Reglement PDG.
- 2 De stagiair heeft als standplaats [plaats].
- 3 De praktijkschool draagt er zorg voor dat de werkomgeving van de stagiair bij de praktijkschool voldoet aan de wettelijke eisen.
- 4 De werktijden van de stagiair worden in overleg tussen de stagiair en de praktijkschool bepaald en sluiten aan bij de bij de praktijkschool gangbare werktijdenregeling. De praktijkschool biedt de stagiair overeenkomstig het bepaalde in de Handleiding PDG en in het Reglement PDG voldoende gelegenheid te voldoen aan zijn verplichtingen in het kader van het werkplekleren jegens NHLStenden.
- 5 De stagiair heeft recht op verlof overeenkomstig het bepaalde het Reglement PDG.

Artikel 3 Begeleiding en beoordeling

- 1 De stagiair wordt zowel door NHLStenden als door de praktijkschool begeleid overeenkomstig het bepaalde in de Handleiding PDG en in het Reglement PDG.
- 2 De begeleiding van de stagiair geschiedt overeenkomstig het bepaalde in de Handleiding PDG en in het Reglement PDG
- 3 De beoordeling van de stagiair geschiedt overeenkomstig het bepaalde in de Handleiding PDG en in het Reglement PDG.

Artikel 4 Vergoedingen

- 1 De praktijkschool is NHLStenden geen vergoeding verschuldigd en NHLStenden is de praktijkschool geen vergoeding verschuldigd betreffende het werkplekleren.
- 2 De praktijkschool is de stagiair geen vergoeding tenzij anders overeengekomen, namelijk: € 300 bruto per maand¹ / anders, nl. € per
- 3 De praktijkschool vergoedt uitsluitend na haar voorafgaande schriftelijke toestemming de door de stagiair tijdens en ten behoeve van het werkplekleren te maken kosten.

Artikel 5 Uitvoering werkzaamheden en opdrachten

- 1 De stagiair zal bij de uitvoering van de werkzaamheden en opdrachten in het kader van het werkplekleren de voorschriften en aanwijzingen van NHLStenden en de praktijkschool opvolgen.
- 2 De stagiair zal de werkzaamheden en opdrachten naar beste kunnen, in overeenstemming met de wettelijke voorschriften en deze overeenkomst uitvoeren

¹ Conform de afspraken in de Noordelijke Alliantie over een betaalde afstudeerstage op basis van een stagevergoeding.

Artikel 6 Intellectuele eigendom²

- 1 Intellectuele eigendomsrechten op werken die in het kader van het werkplekleren door de stagiair zijn vervaardigd, behoren toe aan de praktijkschool. Voor zover vereist zal de stagiair zijn medewerking verlenen aan overdracht van deze rechten aan de praktijkschool.
- 2 De stagiair en NHLStenden behoeven voor openbaarmaking en verveelvoudiging van de rapportage de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de praktijkschool onverminderd het bepaalde in lid 3 van dit artikel.
- 3 De praktijkschool verleent hierbij aan de NHLStenden een onherroepelijke licentie voor het gebruik van de rapportages van het werkplekleren in het kader van de beoordeling van de stagiair alsmede in het kader van accreditatie van de opleiding en mogelijke onderzoeken door toezichthouders van overheidswege voor de duur van tien jaar vanaf de einddatum van het werkplekleren als bedoeld in artikel 2 lid 1.
- 4 De stagiair is niet gerechtigd de resultaten die in het kader van het werkplekleren zijn bereikt of de kennis ter zake op enigerlei wijze te exploiteren.

Artikel 7 Geheimhouding en persoonsgegevens

- 1 Iedere partij verplicht zich tot geheimhouding, zowel tijdens de looptijd van deze overeenkomst als na beëindiging daarvan, van alle informatie die haar direct of indirect ter kennis komt in het kader van het werkplekleren en ten aanzien waarvan haar geheimhouding is opgelegd of waarvan zij het vertrouwelijk karakter begreep of hadden moeten begrijpen, tenzij een wettelijk voorschrift of rechterlijke uitspraak haar tot mededeling of openbaarmaking verplicht.
- 2 Partijen zullen zowel tijdens als na afloop van de overeenkomst geen voor een andere partij schadelijke uitlatingen doen.
- 3 NHLStenden verwerkt de persoonsgegevens van medewerkers van de praktijkschool die zij in het kader van het werkplekleren verkrijgt ten behoeve van de organisatie en evaluatie van de het werkplekleren en de beoordeling van de stagiair. NHLStenden zal de persoonsgegevens in overeenstemming met de wettelijke voorschriften verwerken.

Artikel 8 Aansprakelijkheid en verzekering

- 1 NHLStenden is niet aansprakelijk jegens de stagiair voor schade van de stagiair direct of indirect verband houdende met de het werkplekleren anders dan in de Inschrijfvoorwaarden van NHLStenden is bepaald.
- 2 NHLStenden is niet aansprakelijk jegens de praktijkschool voor schade van de praktijkschool direct of indirect veroorzaakt door de stagiair.
- 3 NHLStenden heeft een aansprakelijkheidsverzekering voor onderwijsinstellingen afgesloten waarop in beginsel mede als verzekerden worden aangemerkt stagiairs als zodanig voor zover hun aansprakelijkheid niet elders is gedekt.
- 4 NHLStenden heeft een collectieve ongevallenverzekering afgesloten waarop in beginsel mede als verzekerden worden aangemerkt de stagiairs en werknemers van NHLStenden.

² Een andere regeling mag worden overeengekomen. De opgenomen regeling sluit aan bij de wettelijke regeling, zoals artikel 7 Auteurswet.

- 5 De praktijkschool en de stagiair kunnen op verzoek bij NHLStenden nadere informatie verkrijgen over de dekking en de verzekerde sommen van de in dit artikel genoemde verzekeringen van NHLStenden.

Artikel 9 Inwerkingtreding, duur en beëindiging overeenkomst

- 1 Deze overeenkomst treedt per heden in werking.
- 2 Deze overeenkomst eindigt zonder dat daarvoor enige rechtshandeling is vereist door het verstrijken van de overeengekomen duur als bepaald in artikel 2 lid 1.
- 3 Deze overeenkomst eindigt tussentijds zonder dat daarvoor enige rechtshandeling vereist is en zonder enige verplichting tot schadevergoeding van enige partij:
 - a op de datum waarop de stagiair niet meer bij NHLStenden als staat ingeschreven;
 - b op de datum van overlijden van de stagiair.
- 4 NHLStenden en de stagiair kunnen ieder afzonderlijk deze overeenkomst met onmiddellijke ingang, zonder rechterlijke tussenkomst en zonder verplichting tot schadevergoeding aan hun zijde, tussentijds beëindigen door schriftelijke mededeling aan de andere partijen, indien:
 - a de praktijkschool de stagiair geen werkpleklerenplek biedt overeenkomstig de Handleiding PDG en het Reglement PDG zoals genoemd in artikel 1 of de bepalingen zoals opgenomen in de Handleiding PDG en het Reglement PDG niet nakomt;
 - b de praktijkschool de wettelijke voorschriften betreffende de stagiair niet nakomt;
 - c de praktijkschool wordt ontbonden, in staat van faillissement wordt verklaard, aanvraag tot surseance van betaling heeft gedaan of op het gehele of een gedeelte van het vermogen van de praktijkschool beslag is gelegd.
- 5 De praktijkschool kan deze overeenkomst met onmiddellijke ingang, zonder rechterlijke tussenkomst en zonder verplichting tot schadevergoeding aan haar zijde, tussentijds beëindigen door schriftelijke mededeling aan de andere partijen, indien:
 - a de stagiair naar het oordeel van de praktijkschool de voorschriften of aanwijzingen van de praktijkschoolbegeleider of een andere tot het geven van aanwijzingen bevoegde persoon niet opvolgt;
 - b de stagiair zich anderszins zodanig gedraagt of zodanige omstandigheden zich voordoen dat van de praktijkschool in redelijkheid niet kan worden gevergd de stagiair het werkplekleren te laten voortzetten bij de praktijkschool;
 - c de stagiair of de NHLStenden-begeleider de geheimhoudingsverplichting van artikel 7 niet nakomt.
- 6 Iedere partij kan deze overeenkomst zonder rechterlijke tussenkomst en zonder verplichting tot schadevergoeding van enige partij, tussentijds opzeggen door een schriftelijke mededeling aan de andere partijen met inachtneming van een opzegtermijn van een maand.
- 7 Het bepaalde in dit artikel laat de wettelijke mogelijkheden tot beëindiging van deze overeenkomst onverlet.
- 8 Bepalingen die daartoe naar hun aard bestemd zijn, behouden hun geldigheid ook na beëindiging van deze overeenkomst. Hieronder worden ten minste begrepen artikel 7 (Geheimhouding en persoonsgegevens), artikel 8 (Aansprakelijkheid en verzekering), artikel 14 (Toepasselijk recht, geschillen en jurisdictiekeuze) en deze bepaling.

Artikel 10 Aanvullingen en wijzigingen

Aanvullingen en wijzigingen van deze overeenkomst en de daaraan verbonden Bijlagen zijn uitsluitend van toepassing indien deze zijn vastgelegd in een schriftelijke aanvullende overeenkomst tussen partijen.

Artikel 11 Overdracht en derden

- 1 Het is een partij zonder schriftelijke toestemming van de overige partijen niet toegestaan rechten uit deze overeenkomst aan een derde over te dragen, te verpanden of daarop een ander beperkt recht te vestigen. Deze bepaling geldt als een beding met goederenrechtelijke werking als bedoeld in artikel 3:83 lid 2 Burgerlijk Wetboek.
- 2 Derden kunnen aan deze overeenkomst geen rechten ontleen.

Artikel 12 Aard overeenkomst

Deze overeenkomst is geen arbeidsovereenkomst in de zin van artikel 7:610 Burgerlijk Wetboek.

Artikel 13 Bijlagen

- 1 Deze overeenkomst bevat de volgende Bijlagen: de Handleiding PDG en het Reglement PDG
- 2 Deze Bijlagen maken volledig onderdeel uit van deze overeenkomst.
- 3 Iedere partij verklaart deze Bijlagen te hebben ontvangen.

Artikel 14 Toepasselijk recht, geschillen en jurisdictiekeuze

- 1 Op deze overeenkomst is uitsluitend Nederlands recht van toepassing, tenzij op grond van een dwingendrechtelijk wettelijk voorschrift een ander recht van toepassing is.
- 2 Partijen zullen geschillen die voortvloeien uit deze overeenkomst eerst in goed onderling overleg trachten te beslechten, onverminderd het recht van iedere partij om een voorlopige voorziening te verzoeken bij de rechter op grond van lid 3 van dit artikel.
- 3 Partijen zullen geschillen die voortvloeien uit deze overeenkomst bij uitsluiting voorleggen aan de rechter te Leeuwarden, tenzij op grond van een dwingendrechtelijk voorschrift een andere rechter bevoegd is. De stagiair is gerechtigd binnen een maand nadat de praktijkschool of NHL Stenden zich schriftelijk op deze bepaling heeft beroepen, te verklaren dat hij kiest voor beslechting van het geschil door een volgens de wet bevoegde rechter. In dat geval is de laatstgenoemde rechter bevoegd. De praktijkschool of NHL Stenden blijft gerechtigd het geschil direct voor te leggen aan een volgens de wet bevoegde rechter.

Aldus overeengekomen en in drievoud opgemaakt en ondertekend te Leeuwarden, [datum]

Praktijkschool	Stagiair	NHL Stenden Hogeschool
Naam:	Naam:	Naam:
.....		Simon Rozendal
Functie	Opleiding	Directeur Academie vo & mbo
.....		

De cursist is verantwoordelijk voor het invullen en laten plaatsen van handtekeningen van deze overeenkomst. Het origineel wordt ingeleverd en gearhiveerd door NHLStenden, secretariaat PDG, kopieën van deze overeenkomst zijn bestemd voor de stagiair en de praktijkschool.

